
Beste griffies, geachte raden,

Hierbij ontvangt u de conceptjaarrekening 2023, de herziene begroting 2024 en de ontwerpbegroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek.

Voor beide stukken wordt op dit moment een info graphic gemaakt, deze volgt later. Verzoek aan de griffie is deze te zijner tijd aan begroting en aan de jaarrekening toe te voegen.

Graag ontvangen wij uw eventuele zienswijze uiterlijk 12 juni 2024.

Met vriendelijke groet,

Jolien Kiebert
Managementassistent

06 41 23 19 22

jolien.kiebert@provalu.nl

Werkdagen: maandag t/m donderdag (even weken) en maandag t/m vrijdag (oneven weken)

Nijverheidsweg 22 - 2215 MH Voorhout - 0252 26 21 00

info@provalu.nl - www.provalu.nl - [LinkedIn Provalu](#)

Aan de raden van de
deelnemende gemeenten GR KDB
Voorhout, 25 maart 2024

Onderwerp: de herziene begroting 2024 en ontwerpbegroting 2025 GR KDB en de
conceptjaarrekening 2023 GR KDB

Geachte raden,

Hierbij zenden wij u de herziene begroting 2024 en de ontwerpbegroting 2025, alsmede de daarbij
behorende toelichtingen. Tevens zenden wij u ter kennisname de voorlopige jaarrekening 2023.

Voorlopige Jaarrekening 2023 ter kennisneming

De GR KDB heeft het boekjaar 2023 met een positief resultaat van € 288.000 afgesloten zoals blijkt uit de voorlopige jaarrekening 2023. Hierbij is het goed om op te merken dat er in dat resultaat meerdere incidentele positieve effecten opgenomen zijn, zoals de dividend uitkering van Provalu NV aan de GR KDB van € 522.000. Zonder de eenmalige positieve effecten zou het resultaat uitgekomen zijn op € 774.000,- negatief. De belangrijkste afwijkingen t.o.v. de herziene begroting 2023 zijn de hogere loonkosten WSW en de kosten voor de module Re-integratie. Voor de loonkosten WSW geldt dat deze hoger uitvallen dan begroot o.a. door het aanpassen van de cao WSW. Vanuit het Rijk zijn daar via de circulaires ook hogere bijdragen voor beschikbaar gesteld aan gemeenten, maar deze zijn niet door GR KDB geclaimd. De hogere kosten voor de uitvoering van de module Re-integratie worden veroorzaakt door een grotere inzet van re-integratieinstrumenten, wat ook heeft geleid tot een hoger aantal plaatsingen (244 t.o.v. 200). Tegenover deze hogere kosten bij GR KDB staan positieve effecten elders in de gemeentelijke administratie omdat deze geplaatste mensen geheel of gedeeltelijk uit de uitkering zijn. Aan het algemeen bestuur, die de jaarrekening 2023 op 4 juli zal vaststellen, zullen wij voorstellen het totale gerealiseerde resultaat van 2023 toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu', welke dient ter dekking van de incidentele lasten voor de uitvoering van het implementatieplan (zie verder hieronder).

Herziene begroting 2024 voor zienswijze

Op 2 november 2023 is de concept-meerjarenvisie door het Algemeen Bestuur van de GR KDB vastgesteld en voor zienswijze doorgeleid naar de gemeenteraden. Vervolgens is er door de uitvoeringsorganisatie Provalu een concept implementatieplan opgesteld binnen de kaders van deze meerjarenvisie. Op basis van de meerjarenvisie, landelijke ontwikkelingen en de resultaten in de voorlopige jaarrekening 2023, zonder de incidentele meevallers, is het nodig om de begroting voor 2024 te herzien. In totaal gaat het om een lastenstijging van € 1,4 miljoen waarvan een actualisatie ter hoogte van € 1,2 miljoen voor WSW- en andere doelgroepen (zie hieronder) en € 187.000,- voor de uitvoering meerjarenvisie. Daar tegenover staat een stijging van de baten van € 2,0 miljoen wat leidt tot een positief resultaat van € 600.000,-. De belangrijkste afwijkingen worden hieronder toegelicht.

Uitwerking Meerjarenvisie

In het concept implementatieplan zijn vier belangrijke initiatieven opgenomen: het opzetten van een arbeidsdiagnosecentrum, het creëren van leerlijnen, de uitbreiding van tijdelijke dienstverbanden voor mensen uit het doelgroepregister en positionering van Provalu inclusief aanpassing van de huisvesting. De kosten voor de uitvoering van deze initiatieven worden voor 2024 geraamd op € 187.000,-. Het is goed om te vermelden dat hier weer positieve opbrengsten elders in het sociaal domein tegenover staan omdat meer mensen aan het werk gaan (zoveel als mogelijk bij reguliere

werkgevers) wat o.a. leidt tot besparingen op de uitkeringen en andere maatschappelijke kosten. Vanuit dit integrale perspectief is de financiële impact geraamd op € 157.000.

Doelgroepen

De ontwikkeling van de verschillende doelgroepen heeft een belangrijke impact op de omzet van de uitvoeringsorganisatie Provalu. Doordat zoveel mogelijk mensen bij reguliere werkgevers worden geplaatst, neemt het gemiddeld aantal mensen dat direct voor Provalu werkzaam is af. Voor nieuwe instroom geldt bovendien dat er sprake is van een gemiddeld lagere arbeidscapaciteit. Hierdoor lopen de verdienmogelijkheden terug wat leidt tot een daling van het resultaat en daarmee hogere doorbelasting van begeleidingskosten aan GR KDB (€ 565.000,-).

WSW

Door aanpassingen van de cao WSW en een lagere afname van het gemiddeld aantal dienstverbanden stijgen de loonkosten (€ 536.000,-). Hier tegenover staat dat er vanuit het Rijk aan gemeenten compensatie plaatsvindt voor de hogere uitvoeringskosten voor de WSW. In de herziene begroting is uitgegaan van de meest actuele bedragen volgens de septembercirculaire 2023. De verwachting is echter dat verdere aanpassing zal plaatsvinden in de meicirculaire 2024. Omdat die bedragen op dit moment nog niet bekend zijn is daar geen rekening mee gehouden in de herziene begroting.

Wel opgenomen in de herziene begroting zijn de gelden die via de meicirculaire 2024 naar verwachting beschikbaar zullen komen voor het vormen van een duurzame infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. De Minister voor Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen, mevrouw Schouten, heeft hier een nadere toelichting op gegeven in haar kamerbrief van 21 december 2023. In totaal gaat dit om € 63,9 miljoen wat omgerekend voor GR KDB neerkomt op ongeveer € 600.000,-. Het concept implementatieplan voorziet precies in hetgeen bedoeld wordt met het vormen van een duurzame infrastructuur voor sociaal ontwikkelbedrijven. Omdat GR KDB klaar is voor de start van het implementatieplan zijn deze gelden nu alvast opgenomen in de herziene begroting. Dit leidt zoals gezegd uiteindelijk tot een positief resultaat van € 600.000,- in de herziene begroting. Vanuit o.a. dit positieve resultaat kunnen vervolgens de kosten van de uitvoering van het implementatieplan gefinancierd worden, zonder dat dit tot onverwachte extra kosten bij de gemeenten leidt.

Begroting 2025 voor zienswijze

De uitgangspunten voor de begroting 2025 zijn in lijn met de uitgangspunten zoals toegelicht bij de herziene begroting 2024.

Uitwerking Meerjarenvisie

De kosten voor de uitvoering van de initiatieven in het concept implementatieplan worden voor 2025 geraamd op € 392.000,-. Ook hiervoor geldt weer dat hier positieve opbrengsten elders in het sociaal domein tegenover staan omdat meer mensen aan het werk gaan (zoveel als mogelijk bij reguliere werkgevers) wat o.a. leidt tot besparingen op de bijstandsuitkeringen en andere maatschappelijke kosten. Vanuit dit integrale perspectief is de financiële impact geraamd op € 104.000.

Het initiatief 'Positionering huisvesting' leidt pas vanaf 2026 tot beperkte extra lasten na de investering en is in de begroting 2025 derhalve alleen opgenomen in de meerjarenraming. Deze verbetering van de huisvesting bestaat uit een vervangingsinvestering en een aanpassing aan de nieuwe rol van Provalu als ontwikkelbedrijf zoals gevraagd in de meerjarenvisie. De nadere uitwerking hiervan en de inhoudelijke besluitvorming hierover door het bestuur zullen later dit jaar plaatsvinden.

Bij de samenvoeging van Maregroep NV en ServicePunt Werk tot Provalu NV is er een reserve doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu gevormd. Om aan de meerjarenvisie verdere invulling te geven zijn in het concept implementatieplan kosten geraamd. De bestaande reserve is € 965.000,- groot. Daarnaast kan € 288.000 worden gefinancierd uit de resultaatbestemming 2023 en € 77.000 uit de herbestemming van de reserve groot onderhoud. Het resterende bedrag van € 600.000 kan, zoals toegelicht bij de herziene begroting 2024, worden gefinancierd met de extra middelen die door het Rijk aan gemeenten beschikbaar worden gesteld voor het vormen van een duurzame infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Wij merken ten overvloede op dat de genoemde initiatieven daarmee binnen de kaders van de meerjarenvisie passen, waaronder het kader dat de uitvoering binnen de beschikbare middelen vanuit het Rijk plaatsvindt.

Ondertussen zijn de zienswijzen van de gemeenteraden op de meerjarenvisie door ons ontvangen. Vooralsnog lijkt het erop dat deze zienswijzen geen aanleiding geven tot een significante aanpassing van de meerjarenvisie. Vervolgens neemt het bestuur deze overwegingen mee in het beoordelen en mogelijk aanpassen van de prioriteiten zoals die nu zijn opgenomen in het implementatieplan. Dit zal naar verwachting gebeuren binnen de financiële ruimte die nu voor het implementatieplan in de begroting is opgenomen. Het definitieve implementatieplan zal na vaststelling door het dagelijks bestuur ter kennisgeving worden gedeeld met de gemeenteraden.

Procedure besluitvorming

Ten aanzien van de ontwerpbegrotingen stellen wij u op basis van artikel 35, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regeling, in samenhang met artikel 21, tweede lid, van de gemeenschappelijke regeling, in de gelegenheid uw **zienswijze over de ontwerpbegrotingen** ter kennis van ons bestuur te brengen.

Wij verzoeken u uw eventuele zienswijze **uiterlijk 12 juni 2024** aan ons toe te zenden. Het dagelijks bestuur zal reageren op deze zienswijze. Deze reactie wordt met de ontwerpbegroting aangeboden aan het algemeen bestuur. De raden worden voorafgaand aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis gesteld van de reactie op de zienswijzen, samen met de eventuele conclusies die het bestuur hieraan verbindt. Wij zullen het algemeen bestuur vervolgens in zijn vergadering van 4 juli 2024 voorstellen de begroting 2025 en herziene begroting 2024 vast te stellen.

Tezamen bevatten deze documenten de algemene financiële en beleidsmatige kaders, als bedoeld in artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regeling, juncto artikel 20 van de gemeenschappelijke regeling.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op uw wettelijke verplichting, vervat in eerdergenoemde artikel 35, tweede lid, de ontwerpbegroting voor een ieder ter inzage te leggen en deze tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar te stellen.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur GR KDB,

A.E. Snuif
Secretaris

J.A. van Rijn
voorzitter bestuur

Jaarstukken 2023
GR KDB

21 maart 2024

Inhoudsopgave

Bericht van het dagelijks bestuur	3
Programmaverantwoording	10
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	11
Onderhoud kapitaalgoederen	12
Financiering	13
Bedrijfsvoering	13
Verbonden partijen	15
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2023	16
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	18
Toelichting op de balans	22
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	28
Rechtmatigheidsverantwoording	35
Bijlagen	
Gerealiseerde baten en lasten per taakveld	34
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	37

Bericht van het dagelijks bestuur

Doelstelling van de regeling

De Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (hierna GR KDB) behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet sociale werkvoorziening, de participatievoorziening beschut werk als voorzien in artikel 10b van de Participatiewet en het plaatsen van werkzoekenden, al dan niet met een arbeidsbeperking, bij werkgevers.

Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau

Binnen de GR KDB wordt een drietal samenwerkingsmodules ten uitvoer gebracht:

- sociale werkvoorziening
- participatievoorziening beschut werken
- re-integratie

De GR KDB is een gemeenschappelijke regeling van deelnemende gemeenten en daarmee een openbaar lichaam. De GR KDB kent een modulaire opbouw waardoor gemeenten zelf beslissen of zij deelnemen aan één of meerdere modules. Aan de module sociale werkvoorziening doen alle zeven deelnemende gemeenten mee, te weten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen en Wassenaar. Aan de modules beschut werken en re-integratie doen vijf van de deelnemende gemeenten mee, te weten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen.

Voor de modules geldt dat de uitvoering plaatsvindt in uitvoeringsorganisatie Provalu (voorheen MareGroep). Provalu kent een NV structuur en maakt als zodanig geen onderdeel uit van deze jaarrekening. Zie hiervoor ook de paragraaf "Verbonden partijen" van de verplichte paragrafen.

De bestuursorganen van het werkvoorzieningschap zijn: het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. Het Algemeen Bestuur bestaat uit zeven leden en zeven plaatsvervangende leden inclusief de voorzitter. Deze leden en plaatsvervangende leden zijn door de raden van de gemeenten uit hun midden – de voorzitter inbegrepen – en uit de wethouders aangewezen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden inclusief de voorzitter. Deze leden zijn door het Algemeen Bestuur aangewezen. Het bestuur in 2020 is als volgt samengesteld:

Zittende bestuurders:

Hillegom	Dhr. J.A. van Rijn (lid db, tevens voorzitter)
Katwijk	Dhr E. Soetendal (lid db)
Noordwijk	Dhr. D.T.C. Salman (lid db)
Lisse	Mw. J.A.C. Langeveld
Oegstgeest	Dhr. T. van Tongeren
Teylingen	Mw. E. Koek
Wassenaar	Dhr. R. Bloemendaal

Beleidsvisie van het bestuur

Om beter uitvoer te kunnen geven aan de Participatiewet (voorheen aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is gekozen voor de oprichting van het werkbedrijf Provalu NV in 2002. Aan de oprichting van Provalu NV lag een aantal argumenten ten grondslag, waarvan hieronder de belangrijkste worden genoemd:

- Scheiding tussen beleid (gemeenten) en uitvoering (bedrijf);
- Bedrijfsmatiger en slagvaardiger kunnen werken;
- Uitvoeren van private re-integratietaken, voor personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt;
- Het verhogen van het kostenbewustzijn en doelmatiger werken. Met andere woorden: van een ambtelijk bureaucratisch bedrijf naar een ondernemingsgericht bedrijf;
- Meer mogelijkheden bieden om te fungeren als gelijkwaardige partner t.o.v. klanten en opdrachtgevers door het oprichten van een rechtspersoon.

In het werkbedrijf vinden alle activiteiten voortkomend uit het deel werk en ontwikkeling van de Participatiewet plaats. De medewerkers die in het kader van de Wsw werkzaam zijn, vallen vanwege hun beschermde status echter onder de GR KDB. De GR KDB is 100% aandeelhouder van Provalu NV.

In 2005 is MareFlex B.V. opgericht. MareFlex is een volle dochter van Provalu en richt zich op private re-integratie- en personeelsdiensten.

In 2021 is de integratie van Provalu en het ServicePunt Werk stapsgewijs gerealiseerd. De integratie is een logisch proces, volgend op de samenwerking die Provalu en ServicePunt Werk al hadden en de ontwikkelingen in het sociaal domein in het algemeen en rondom de Participatiewet in het bijzonder. Het werken vanuit één organisatie sluit hier verder op aan, zorgt voor duidelijkheid en biedt bovenal mogelijkheden om als organisatie door te ontwikkelen. De dienstverlening aan werkzoekenden en werkgevers vindt daarbij nu plaats vanuit één loket.

Naast duidelijkheid en kortere lijnen brengt de integratie ook efficiencyvoordelen: door processen te vereenvoudigen en diensten te clusteren wordt de personele overhead beperkt en kan meer worden ingezet op de uitvoering. Een belangrijk gegeven, aangezien zoals gezegd de financiële lasten stijgen en we kunnen deze meerkosten op deze wijze enigszins dempen.

Toekomstbeeld

De uitvoering van de Participatiewet binnen de Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek vraagt sinds de invoering van Participatiewet in 2015 om constante bijstelling. Binnen het werknemersbestand zien we de gelijkmatige terugloop van het aantal medewerkers dat werkt binnen de Wet sociale Werkvoorziening en gelijktijdig de groei van het aantal mensen dat binnen de regeling Beschut Werken aan de slag is. Met een langzame maar gestage afname van het totaal aantal medewerkers als gevolg daarvan. Daarnaast is bij de re-integratie van werkzoekenden constante aanpassing nodig, omdat deze groep in samenstelling en begeleidingsbehoefte steeds wijzigt. Wij zien dat nog steeds een aanzienlijke groep de sprong naar de arbeidsmarkt kan maken, de aanloop die hier voor nodig is wordt echter steeds langer. De reden daarvoor is dat de gemiddelde afstand tot die arbeidsmarkt bij groep werkzoekenden ieder jaar groter wordt. Wat wij daarbij constateren is dat dit alleen lukt door inzet van training, scholing, begeleiding, het opdoen van werkritme, aanleren van werknemersvaardigheden etc. Hiervoor wordt de infrastructuur van het werkdeel van Provalu veelvuldig succesvol ingezet en juist die infrastructuur komt langzaam maar zeker onder druk te staan door die eerder genoemde gestage personele terugloop. Redenen te over dus om helder in beeld te krijgen hoe we een toekomstbestendige uitvoering zien en kunnen organiseren.

Met het verschijnen van deze jaarrekening wordt hard gewerkt aan dit toekomstbeeld door het opstellen van een implementatieplan waarin de door het Algemeen Bestuur vastgestelde meerjarenvisie nader geconcretiseerd wordt. Dit plan geeft handen en voeten aan de koersverandering en de daarbij benodigde aanpassingen van de werkorganisatie.

Maatschappelijke ontwikkelingen die GR KDB raken

Met het opleveren van de jaarrekening 2023 kijken we niet alleen financieel terug op het jaar dat achter ons ligt, maar ook naar de maatschappelijke context waarbinnen deze resultaten moeten worden gezien. De ontwikkelingen die de maatschappij en daarmee ook ons werk raken zijn niet altijd direct zichtbaar in de cijfers, maar zijn niet zelden wel zichtbaar of voelbaar op de werkvloer.

Ook in 2023 was dit het geval. Merkbaar waren de effecten van de toegenomen kosten in 2022 en ook nog in 2023. De enorme inflatie van 2022 liep in 2023 gelukkig flink terug, maar was zeker nog bovengemiddeld te noemen. Dit gold eveneens voor de nog instabiele energieprijzen. Tegelijkertijd heeft het heel lang geduurd voordat er overeenstemming was over compensatie voor de mensen in de CAO WSW en de CAO aan de slag. Juist de groep met de laagste inkomens waar de toegenomen kosten van levensonderhoud zich stevig laten voelen.

De aanhoudend goede arbeidsmarkt zorgde in er in 2023 voor dat werk bereikbaar bleef voor mensen waarvoor werk eerder, en vaak al langere tijd, onbereikbaar was. Toch is er ook in 2024 nog een aanzienlijke groep waarvoor werk (nog) niet in beeld is. Wij zien bij deze groep een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt door een complex aan factoren. Daarnaast weten wij ook dat het aantal statushouders, eveneens met een vraag naar werk, ook in onze gemeenten gaat toenemen. Kortom, werkzoekenden waarvoor steeds meer maatwerk nodig is om deze afstand te verkleinen, te overbruggen en uiteindelijk volledig te (re-)integreren in werk. Een mooie taak, waarvoor nu juist de GR KDB en Provalu aan de lat staan. Om invulling te geven aan de opgave die er op dit gebied ligt, voor nu, maar ook voor de jaren die voor ons liggen, is de meerjarenvisie Provalu 2023-2030 door het algemeen bestuur vastgesteld. Door uitvoering te geven aan deze visie, zorgen wij ervoor dat, met een toekomstbestendige infrastructuur, ieder die kan werken nu, maar ook in de toekomst, op ondersteuning en op werk kan blijven rekenen.

Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid

Doelmatigheid

Op grond van de Gemeentewet is de doelmatigheid een bijzonder punt van aandacht. Omdat de GR KDB door de relatie met Provalu niet opereert in de markt, kent het speelveld van doelmatig handelen een beperkt kader. Echter de sociale doelstelling van het bedrijf draagt bij tot de specifieke invulling van de op dit gebied genomen maatregelen. Dit jaarverslag bevat een uiteenzetting over de (gerealiseerde) maatregelen in het kader van doelmatigheid.

Het doelmatig handelen van GR KDB dient ter borging van de volgende effecten:

- Kostenbewuste houding en gedrag. GR KDB streeft kostenreductie na door heldere en naleefbare procedures, door taakstellende budgetten en door duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Er is sprake van een compacte organisatiestructuur met één directeur, met een verantwoordelijkheid bij het dagelijks bestuur ten aanzien van het toezicht op naleving van de afspraken rondom beleid en budget. Voor het management is sprake van een personele unie met Provalu N.V en met de inhuurconstructie zorgt dit voor beperking van de overheadkosten.
- Inzicht in doelmatigheid. Voor de productiviteit van de medewerkers gelden normen en kengetallen. Het management en het bestuur worden periodiek geïnformeerd over de realisatie van normen. Dit maakt tijdig bijsturen mogelijk.

- Doelmatige verkrijging van middelen. GR KDB is gericht op het zo volledig mogelijk benutten van subsidiemogelijkheden. Dit betreft zowel de rijkssubsidie als incidentele subsidies en bijdragen. De medewerkers zijn goed geïnformeerd over subsidievoorwaarden, zodat terugbetaling van subsidies tot een minimum wordt beperkt.
- Het verzuimbeleid draagt bij aan het bevorderen van het welzijn van de medewerkers en de arbeidsproductiviteit.
- Het beheer van de duurzame productiemiddelen is gericht op het in stand houden van de productiemiddelen en het realiseren van een marktconforme vergoeding voor het beschikbaar stellen daarvan. Treasury management heeft tot doel het rendement op de beschikbare middelen te maximaliseren binnen het vastgestelde risicoprofiel.

Rechtmatigheid

Op 31 mei 2022 is in de Tweede Kamer het wetsvoorstel ‘versterking decentrale rekenkamers’ aangenomen en op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer dit voorstel aanvaard. Onderdeel van deze wet is het invoeren van een rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur per boekjaar 2023. Op 7 december 2023 heeft het algemeen bestuur voor het boekjaar 2023 het ambitieniveau, de verantwoordingsgrens, de wijze van toelichting en het normenkader vastgesteld. Daarbij is tevens afgesproken dat een geactualiseerd controleprotocol wordt aangeboden in de eerste vergadering van het algemeen bestuur in 2024.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole decentrale overheid (Bado) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen”. Het dagelijks bestuur hoeft niet vast te stellen dat alle handelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn verricht. De controle beperkt zich tot die handelingen waaruit financiële gevolgen voortkomen, die als baten, lasten of balansmutaties in de jaarrekening worden verantwoord.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole worden negen rechtmatigheidscriteria onderkend:

1. Calculatiecriterium
2. Valueringscriterium
3. Adresseringscriterium
4. Volledigheidscriterium
5. Aanvaardbaarheidscriterium
6. Leveringscriterium
7. Begrotingscriterium
8. Voorwaardencriterium
9. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

De eerste zes criteria zien toe op getrouwheid en blijven van toepassing bij het vaststellen van de jaarrekening door de accountant. Over deze criteria wordt derhalve niet afzonderlijk gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. De laatste drie criteria moeten expliciet tot uitdrukking komen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door het algemeen bestuur.

Ad 7 Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole is het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de meest actuele Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV, van november 2023, is de definitie van begrotingsonrechtmatigheden als volgt vastgesteld:

Begrotingsonrechtmatigheden: Hiervan is sprake als het dagelijks bestuur bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door het algemeen bestuur vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door het algemeen bestuur zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot, de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).”

Wat niet tijdig concreet betekent wordt bepaald door de ‘spelregels’ tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur over het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot. Deze spelregels zijn vastgelegd in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet, welke op 7 december 2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld.

Ad 8 Voorwaardencriterium

Bij het voorwaardencriterium wordt vooral gekeken of de financiële beheershandelingen voldoen aan de voorwaarden zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving.

In het normenkader zijn de interne en externe regels opgenomen, die het dagelijks bestuur in zijn controle van het voorwaardencriterium moet betrekken.

De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- De heffings- en/of declaratiegrondslag;
- Normbedragen (denk aan hoogte en duur);
- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.

Gezien de omvang van de wet- en regelgeving en de veelheid aan voorwaarden die in de diverse wetten en regels gesteld worden, is het niet haalbaar om alles te betrekken in de rechtmatigheidscontrole. Inzake het voorwaardencriterium worden daarom de volgende uitgangspunten genomen:

- Voorwaarden zoals gesteld in hogere wetgeving behoren vanzelfsprekend tot het normenkader.
- Voorwaarden zoals gesteld in eigen interne regelgeving behoren alleen tot het normenkader voor zover het bepalingen betreft inzake recht, hoogte en duur. Hiermee worden bepalingen bedoeld die aangeven voor wie een subsidie, bijdrage of uitkering bedoeld is, hoe hoog die moet zijn en voor welke periode die geldt. Nevenvoorwaarden zoals de termijn van aanlevering van verantwoordingen, de vorm van de verantwoording en allerlei andere formele vereisten worden hiermee buiten het normenkader gehouden. Dat wil overigens niet zeggen dat hier niets mee gedaan wordt.
- Indien en voor zover bij de controle financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door het algemeen bestuur of hogere overheden vastgestelde regels en kaderstellende besluiten betreft.

Tenslotte is de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van toepassing bij de controle. Deze commissie heeft de opdracht zwaarwegende adviezen uit te brengen. Afwijking daarvan is in beginsel niet mogelijk, tenzij er doorslaggevende argumenten zijn om af te wijken. Deze dienen dan door de gemeenschappelijke regeling en accountant te worden gedocumenteerd.

Ad 9 Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Dit criterium spits zich toe op de toetsing van de juistheid en volledigheid van de gegevens die door belanghebbenden, waaronder de gemeenschappelijke regeling zelf, verstrekt

moeten worden om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Onder misbruik wordt verstaan:

“Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen”.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:

“Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan”.

Door het algemeen bestuur is geen formeel M&O beleid vastgesteld. Voor bestaande procedures wordt getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik worden genomen. Daarbij is de vooronderstelling gerechtvaardigd dat binnen de belangrijkste procedures reeds (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording. Als er naar aanleiding van de interne controle bevindingen zijn die duiden op misbruik of oneigenlijk gebruik, zal dit in de jaarrekening nader worden toegelicht.

Ambitieniveau

De commissie BADO heeft een groeipad opgesteld waarlangs organisaties zich kunnen ontwikkelen op het gebied van rechtmatigheid. Ze maakt hierbij onderscheid tussen 3 verschillende stadia: basis, hoog en zeer hoog. De focus bij GR KDB ligt in eerste instantie op verantwoording op wettelijk basisniveau: inrichting en borging van de financiële rechtmatigheid, met ambitie om stapsgewijs toe te werken naar een zo breed mogelijk ‘in control statement’.

De belangrijkste doelen hierbij zijn:

- Aantoonbaar voldoen aan financiële wet- en regelgeving.
- Aantoonbaar voldoen aan financiële rechtmatigheid op de belangrijkste (financiële) processen. Deze processen worden voor een belangrijk deel beïnvloed door de omvang van de begroting.
 - Inkoop en aanbestedingen en betalingen
 - Salaris en declaraties
 - Begrotingsrechtmatigheid (incl. reserves en voorzieningen)
- Het optimaliseren van effectiviteit en efficiëntie van de hiervoor genoemde processen (doelmatigheid).

Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening

De onderstaande tabel bevat de gerealiseerde resultaten 2023 van de verschillende modules.

Module	Gerealiseerd resultaat 2023 (in euro's)
Sociale werkvoorziening	147.872
Participatievoorziening beschut werken	228.011
Re-integratie	-88.226
Totaal	287.657

Het positieve resultaat per module van 2023 kan voor een belangrijk deel worden verklaard door de dividenduitkering van Provalu N.V., waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

Wij stellen voor het totale gerealiseerde resultaat van 2023 toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu', welke dient ter dekking van de incidentele lasten voortvloeiend uit het implementatieplan.

Duurzaamheid

GR KDB heeft duurzaam ondernemen hoog op de agenda staan en blijft naar creatieve manieren zoeken om dit verder uit te breiden. Het ontwikkelen van medewerkers zorgt ervoor dat zij actief een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving en niet noodgedwongen aan de kant staan. Het welzijn van onze medewerkers staat daarbij altijd hoog in het vaandel.

GR KDB biedt een voortzetting van het fietsenplan en stimuleert medewerkers om de fiets te gebruiken als vervoermiddel door middel van goede voorzieningen voor het stallen van fietsen. Daarnaast kunnen medewerkers gebruik maken van de regeling bedrijfsfitness en krijgen zij daarvoor korting bij een tweetal sportscholen in de regio. Het gebruik van openbaar vervoer wordt gestimuleerd, onder andere door de inzet van coaches die medewerkers in de opstartfase begeleiden bij het reizen. Ook worden aantrekkelijk geprijsde abonnementen aangeboden in samenwerking met het openbaar vervoersbedrijf. Deze maatregelen moeten leiden tot het terugdringen van eigen gemotoriseerd vervoer en het verder afbouwen en efficiënter maken van het collectief vervoer.

GR KDB geeft verder invulling aan duurzaam ondernemen door een in het inkoopprogramma opgenomen paragraaf over duurzaamheid. Investerings worden daardoor niet alleen beoordeeld op prijs en kwaliteit, maar ook op milieubelasting en sociale gevolgen. In 2020 zijn een groot aantal zonnepanelen op het dak van het pand in Voorhout geplaatst. Dit zorgt gemiddeld over het jaar tot een reductie van het elektriciteitsverbruik van 50%. In de lente- en zomermaanden kan dit zelfs oplopen tot 100%. Actief wordt bekeken hoe het energieverbruik nog verder omlaag gebracht kan worden. Waar mogelijk wordt elektrisch vervoer en gereedschap aangeschaft. Er is aandacht voor gezonde voeding in het bedrijfsrestaurant en er wordt gebruik gemaakt van fair trade merken voor onder andere koffie- en theevoorziening. Het spreekt voor zich dat gescheiden inzameling van afval plaatsvindt.

Programmaverantwoording

Algemeen

Per 1 januari 2004 zijn de activiteiten van GR KDB overgedragen aan Provalu N.V. (voorheen MareGroep N.V.). Per diezelfde datum zijn ook de ambtenaren van GR KDB overgegaan naar Provalu N.V., uitgezonderd een klein aantal niet meer actieve ambtenaren (wachtgeld, ziek) en de secretaris.

In 2002 werd aan de fusie tussen Het Spektrum, 't Heem en Stichting Werkkring vorm gegeven door oprichting van de Gemeenschappelijke regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek. Na langdurig en frequent overleg tussen diverse gremia werd op 31 december 2002 Provalu N.V. opgericht.

Aan de oprichting van Provalu N.V. lag een aantal argumenten ten grondslag, waarvan hieronder de belangrijkste worden genoemd:

- Scheiding tussen beleid (gemeenten) en uitvoering (bedrijf);
- Bedrijfsmatiger en slagvaardiger kunnen werken;
- Uitvoeren van particuliere re-integratietaken voor personen met grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- Door privatisering het kostenbewustzijn en doelmatig werken verhogen. Met andere woorden van een ambtelijk bureaucratisch bedrijf naar een ondernemingsgericht bedrijf;
- Meer mogelijkheden om te fungeren als gelijkwaardige partner t.o.v. klanten en opdrachtgevers door oprichten van een rechtspersoon.

Sociaal beleid

Voor de verdere ontwikkeling van het P&O beleid zijn de hoofdlijnen uitgezet. De instrumenten functioneringsgesprekken en individuele ontwikkelingsplannen zijn geïntegreerd.

Voorts is een methode ontwikkeld om de doorstroom van medewerkers vanuit de binnenbedrijven naar de buitenbedrijven, Groen en Detacheren, meer planmatig uit te voeren.

Marketing- en productiebeleid

Zoals al bij het hoofdstuk 'Algemeen' aangegeven, zijn de activiteiten van GR KDB per 1 januari 2004 overgedragen aan Provalu N.V. Om die reden is er voor GR KDB geen marketing- en productiebeleid.

Financieel beleid

Zoals hierboven bij het hoofdstuk voorstel tot vaststelling van de jaarrekening reeds aangegeven bedraagt het gerealiseerde resultaat over 2023 in de GR KDB € 288.000,- positief.

De totale gerealiseerde baten zijn € 21.550.000,- (totaal baten programma's en algemene dekkingsmiddelen), de totale lasten die hier tegenover staan zijn € 21.262.000,- (totaal lasten programma's en kosten van overhead).

Het gemiddeld aantal fte in het boekjaar 2023 bedroeg 477, wat gelijk is aan de begroting van het jaar.

In het boekjaar 2023 zijn geen nieuwe leningen aangegaan.

Paragrafen

1.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de Gr KDB. Op basis van de risico-inventarisatie is een risicoprofiel voor 2024 opgesteld. Het onderstaande overzicht toont de grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Grondslag	Effect op grondslag	Kans dat risico zich voordoet	Impact
Hogere salariskosten voor SW dienstverbanden. Externe factoren zoals wetgeving en CAO-stijging en onvoorspelbare uitstroom SW dienstverbanden hebben direct impact op de personeelslasten SW.	Bruto loonkosten module A Wsw: € 15.612.000	Stijging bruto loonkosten module A Wsw met 7,5%	20%	€ 234.175
De afname van het totaal aantal doelgroepers, de stijgende leeftijd en toename van (fysieke) beperkingen van Wsw'ers en de complexiteit van nieuwe doelgroepen heeft gevolgen voor het verdienpotentieel van Provalu.	Netto omzet werksoorten Provalu: € 8.142.000	Daling netto omzet werksoorten Provalu met 10%	25%	€ 203.550
Stoppen of wegvallen opdrachten uitvoeringsorganisatie Provalu	Netto omzet werksoorten Provalu: € 8.142.000	Daling netto omzet werksoorten Provalu met 5%	25%	€ 101.775
Benodigde weerstandscapaciteit				€ 539.500

Beschikbare weerstandscapaciteit

Het BBV omschrijft de weerstandscapaciteit als zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De middelen die dat vermogen bepalen zijn:

1. de algemene reserve en de reserves waaraan de raad een bestemming heeft gegeven die kan worden gewijzigd (bestemmingsreserves);
2. de in de begroting opgenomen ramingen voor onvoorziene uitgaven voor zover hier nog geen bestemming aan is gegeven;
3. de stille reserves, voor zover deze op korte termijn materieel te maken zijn (reserves waarvan de omvang en/of het bestaan niet uit de balans blijkt, voortkomend uit de onderwaardering van activa of overwaardering van schulden bij het volgen van normale waarderingsmethoden).

Op grond van het voorgaande bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit van de Gr KDB € 4.736.000.

Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt hierna weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 4.736.000}}{\text{€ 539.500}} = 8,78$$

De GR KDB streeft een weerstandsvermogen na dat tenminste voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk is of hoger is dan 1. De ratio weerstandsvermogen van de GR KDB bedraagt 8,78 en is dientengevolge uitstekend.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < X < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < X < 1,4	Voldoende
D	0,8 < X < 1,0	Matig
E	0,6 < X < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Ratio's / kengetallen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat vijf financiële kengetallen. De berekeningswijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de GR KDB. In de onderstaande tabel zijn de voor de GR KDB van toepassing zijnde kengetallen opgenomen.

Kengetallen	Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023	Realisatie 2022
Netto schuldquote	-4,3%	-3,0%	-5,1%
Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	-4,3%	-3,0%	-5,1%
Solvabiliteitsratio	64,6%	79,8%	69,9%
Structurele exploitatieruimte	1,4%	0,0%	2,7%

1.2. Onderhoud kapitaalgoederen

Het beleid van de GR KDB voor het onderhoud van kapitaalgoederen houdt in dat kapitaalgoederen in goede staat gehouden worden ter voorkoming van achterstallig onderhoud.

De GR KDB heeft het volgende pand in eigendom en beheer:

1. Nijverheidsweg 22 te Voorhout

De GR KDB en haar deelnemingen zijn gehuisvest aan de Nijverheidsweg 22 te Voorhout. Het onderhoud van het pand is voor rekening van de GR KDB. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

1.3. Financiering

De GR KDB heeft het beleid ten aanzien van de financiering vastgelegd in de financiële verordening. De regels ter uitvoering van de beleidspunten zijn vastgelegd in het treasury statuut. De activiteiten op het gebied van treasury dienen zo transparant en beheersbaar mogelijk te worden ingericht. De GR KDB streeft een laag risico na.

Op basis van de in deze begroting opgenomen uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming kan worden geconcludeerd dat er geen externe financiering nodig is.

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (beide benoemd in de wet FIDO).

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor de GR KDB gelimiteerd op 8,2%1 van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet voor 2023 bedraagt € 1.698.000. De kasgeldlimiet is in 2023 niet overschreden.

Renterisiconorm

Over langlopende schulden mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De onderstaande tabel bevat de renterisiconorm, het bedrag waarover renterisico wordt gelopen en de ruimte onder de renterisiconorm.

Kengetallen	Realisatie 2023	Herziene begroting 2023	Realisatie 2022
Renterisiconorm (in duizenden euro's)	4.142	4.142	3.960
Bedrag waarover renterisico wordt gelopen	0	0	211
Ruimte onder renterisiconorm	4.142	4.142	3.749

Doordat de GR KDB geen langlopende schulden heeft, blijft de GR KDB binnen de renterisiconorm.

1.4. Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van de GR KDB te realiseren.

Investerings binnen de GR KDB hebben hoofdzakelijk betrekking op de verbeteringen/aanpassingen aan het pand in Voorhout. Overige investeringen vinden plaats binnen uitvoeringsorganisatie Provalu.

De informatisering en automatisering van GR KDB worden verzorgd door uitvoeringsorganisatie Provalu.

Voor de verdere ontwikkeling van het HRM beleid zijn de hoofdlijnen uitgezet. De instrumenten 'ontwikkelingsgericht belonen' en 'individuele ontwikkelingsplannen' zijn geïntegreerd. Voorts is een methode ontwikkeld om zoveel als mogelijk de doorstroom van medewerkers in eigen pand naar externe afdelingen, Groen, Detacheren, Schoonmaak en Post te bevorderen.

Rechtmatigheidsverantwoording

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is onderzoek gedaan naar het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Daarbij zijn de in de onderstaande tabel opgenomen bevindingen geconstateerd.

¹ Ter onderbouwing wordt verwezen naar artikel 2 van de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

Bevindingen	Bedrag (x € 1.000)
<u>Overschrijding lasten en investeringsbudgetten:</u>	
- Module Sociale werkvoorziening	310
- Module Re-integratie	524
Subtotaal	834
<u>Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door het algemeen bestuur zijn vastgesteld:</u>	
- Geen bevindingen	0
<u>Onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot en die niet tijdig zijn gedeeld:</u>	
- Geen bevindingen	0
Totaal bevindingen	834

Het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden is hoger dan de afgesproken verantwoordingsgrens (3% van het totaal van de lasten, zijnde € 637.860), waardoor beide overschrijdingen zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Omdat daarnaast door het algemeen bestuur is vastgesteld dat de rapportagegrens gelijk is aan de verantwoordingsgrens worden beiden overschrijdingen in deze paragraaf nader toegelicht.

Module Sociale werkvoorziening

Toelichting	Categorie	Bedrag x € 1.000
Het gemiddeld aantal Wsw dienstverbanden valt hoger uit dan begroot (realisatie: 414,7; begroting: 412,3) door een lager uitstroom dan verwacht.	Bruto loonkosten	88
In 2023 is de cao SW tussentijds opengebroken en aangepast. De LPO-verhoging is naar voren gehaald en per 1 oktober 2023 doorgevoerd (€ 72K) én er is een eenmalige uitkering van € 75 bruto toegekend voor gemaakte reiskosten in 2023 (€ 31K).	Bruto loonkosten	103
De loonkosten per fte zijn hoger dan begroot, gedeeltelijk door de hiervoor gegeven toelichtingen maar ook doordat onkostenvergoedingen en transitievergoedingen hoger uitvallen dan begroot.	Bruto loonkosten	124
Het gemiddeld aantal Begeleid Werkers valt lager uit dan begroot (realisatie: 62,4; begroting: 64,6) door een hogere uitstroom dan verwacht.	Kosten begeleid werken	-5
Totaal		310

Module Re-integratie

Toelichting	Categorie	Bedrag x € 1.000
Zie de hiervoor opgenomen toelichting. De ESF-subsidie voor arbeidsmarkttoeleiding is door de GR KDB een-op-een doorgestort naar Provalu N.V. omdat hier de werkzaamheden plaatsvinden.	integratiekosten begeleiding intern	293
De kosten van re-integratieinstrumenten vallen hoger uit dan begroot. Dit hangt samen met het hogere aantal gerealiseerde plaatsingen (begroot: 200; gerealiseerd: 244).	Re-integratieinstrumenten	114
Het gemiddeld aantal DGI-dienstverbanden valt hoger uit dan begroot (realisatie: 12,3; begroting: 10,1).	Bruto loonkosten DGI	63
Hogere 'Bruto loonkosten' doordat de gemiddelde loonkosten per fte hoger uitvalt dan begroot (realisatie: € 32.421; begroot: €	Bruto loonkosten DGI	54
Totaal		524

Maatregelen

Gr KDB investeert in de kwaliteit van de informatievoorziening zodat een nog beter beeld van (toekomstige) baten en lasten ontstaat. Dit zorgt er voor dat mogelijke overschrijdingen van het budget tijdig aan het algemeen bestuur voorgelegd kunnen worden. Het is aan het algemeen bestuur om deze rapportages vast te stellen en waar nodig bij te sturen. Daarmee wordt de kans op begrotingsonrechtmatigheden verder verkleind.

1.5. Verbonden partijen

De Gr KDB is een gemeenschappelijke regeling van deelnemende gemeenten en daarmee een openbaar lichaam. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de Gr KDB een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit geldt uitsluitend voor het belang dat de Gr KDB heeft in Provalu N.V. (100%), handelend onder de naam Provalu. Indirect is er via Provalu N.V. een belang in MareFlex B.V. (100%). De samenwerking tussen de Gr KDB en Provalu N.V. is geregeld in een aanwijzingsbesluit, in een samenwerkingsovereenkomst en een jaarovereenkomst. Provalu N.V. voert voor de Gr KDB module A Wsw, Module B Beschut en Module C Re-integratie uit. Het beleidskader rondom deelnemingen is niet geformaliseerd, echter het voornaamste uitgangspunt is dat de Gr KDB niet over gaat tot de oprichting van of de deelneming in een privaatrechtelijke rechtspersoon, tenzij op deze wijze een publiek belang wordt behartigd dat niet op een andere wijze tot stand wordt gebracht. Hierna is een overzicht opgenomen van verbonden partijen op geconsolideerd niveau (dat wil zeggen Provalu N.V. en haar 100% deelneming MareFlex B.V.).

MareGroep		
Vestigingsplaats	Voorhout	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Doelstelling	De Naamloze Vennootschap voert werkzaamheden uit in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (module A Wsw), de participatievoorziening beschut werk als voorzien in artikel 10b van de Participatiewet (module B Beschut) en het plaatsen van werkzoekenden, al dan niet met een arbeidsbeperking, bij werkgevers (module C Re-integratie).	
Financieel belang	De Gr KDB heeft een 100%-belang in Provalu N.V.	
Kerncijfers	Bedragen	1-1-2023
	(in duizenden euro's)	31-12-2023
	Eigen vermogen	3.495
	Vreemd vermogen	1.406
	Resultaat	-65
	De mutatie in het eigen vermogen wordt veroorzaakt door de uitkering van het resultaat van 2022 als dividend (€ 522.000) en het resultaat boekjaar 2023 (€ - 65.000).	
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.	

Balans per 31 december 2023

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

Activa (x € 1.000)	2023	2022
	€	€
Vaste Activa		
Investeringen met een economisch nut	3.786	3.955
Totaal materiële vaste activa	3.786	3.955
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	45	45
Totaal financiële vaste activa	45	45
Totaal vaste activa	3.831	4.000
Vlottende Activa		
Vorderingen op openbare lichamen	0	41
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.691	2.660
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
Overige vorderingen	38	21
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.729	2.721
Banksaldi	0	128
Totaal liquide middelen	0	128
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	280	0
- overige Nederlandse overheidslichamen	50	0
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	440	324
Totaal overlopende activa	771	324
Totaal vlottende activa	3.500	3.173
TOTAAL ACTIVA	7.331	7.173

Passiva (x € 1.000)	2023	2022
	€	€
Vaste passiva		
Reserves:		
- algemene reserve	1.960	1.960
- bestemmingsreserves	2.489	2.489
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	288	564
Totaal eigen vermogen	4.736	5.012
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	0	0
Totaal vaste schulden	0	0
Totaal vaste passiva	4.736	5.012
Vlottende passiva		
Banksaldi	429	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	848	897
Overige schulden	697	562
Totaal netto-vlottende schulden	1.974	1.459
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	620	547
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	155
Totaal overlopende passiva	620	701
Totaal vlottende passiva	2.595	2.160
TOTAAL PASSIVA	7.331	7.173

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2023

	Realisatie	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Realisatie
(bedragen x € 1.000)	2023	2023	2023	2022
	€	€	€	€
Sociale werkvoorziening	-16.020	-15.709	-15.696	-15.983
Participatievoorziening beschut werken	-1.976	-2.259	-2.618	-483
Re-integratie	-3.097	-2.572	-2.501	-2.513
Totaal lasten programma's	-21.092	-20.541	-20.815	-18.979
Sociale werkvoorziening	15.899	15.899	15.879	16.731
Participatievoorziening beschut werken	2.171	2.286	2.648	655
Re-integratie	2.958	2.603	2.531	2.822
Totaal baten programma's	21.028	20.788	21.058	20.207
Totaal saldo van baten en lasten programma's	-65	247	243	1.228
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>				
Dividend Provalu N.V.	522	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	522	0	0	0
Kosten van overhead	-170	-247	-243	-664
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	288	0	0	564
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	
Gerealiseerd resultaat	288	0	0	564

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - o Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 7 december 2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
 - o Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
 - o Ten aanzien van het M&O criterium geldt dat onze organisatie bij de inrichting van de processen (effectieve) maatregelen heeft geïmplementeerd ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van middelen en/of gelden. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - o Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 623.640,-) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - o Een rapporteringstolerantie van € 623.640,- (gelijk aan de verantwoordingsgrens) is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Vaste activa

Materiële vaste activa

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut van € 2.500 of meer worden conform de financiële verordening geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatste genoemde worden altijd geactiveerd.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten en rente), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

Afschrijvingen

De volgende afschrijvingstermijnen, zoals ook vastgelegd in de financiële verordening, zijn van toepassing:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Gebouwen	2,5%
Machines, apparaten en installaties	10%
Overige materiële vaste activa, waaronder:	
- inventarissen	20%
- automatisering	20%
- software	20%

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve dient als buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het bestuur dan wel opgenomen te zijn in het voorliggende voorstel tot resultaatbestemming.

Het gerealiseerde resultaat

Het gerealiseerde resultaat is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde

Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa gedurende het jaar 2023:

	Boekwaarde 1 januari 2023	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€	€	€	€
Investerings met economisch nut					
Gronden en terreinen	2.446	0	0	8	2.439
Bedrijfsgebouwen	947	0	0	113	833
Machines, apparaten en installaties	561	16	0	64	514
Overige materiële vaste activa	1	0	0	0	1
Totaal investeringen met economisch nut	3.955	16	0	185	3.786

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023:

	Boekwaarde 1 januari 2023	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen/ aflossingen	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€	€	€	€
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- Deelnemingen	45	0	0	0	45
Totaal financiële vaste activa	45	0	0	0	45

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen betreft een 100 procent-belang in MareGroep N.V.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar wordt onderscheiden in:

	Stand 31 december 2023	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31 december 2023	Boekwaarde 31 december 2022
	€	€	€	€
Vorderingen op openbare lichamen	0	0	0	41
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.691	0	2.691	2.660
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0	0	0
Overige vorderingen	38	0	38	21
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.729	0	2.729	2.721

Schatkistbankieren

Conform de Wet financiering decentrale overheden is de GR KDB verplicht om overtollige middelen, bovenhet drempelbedrag, aan te houden in 's Rijks Schatkist. Voor openbare lichamen met een begrotings- totaal kleiner dan of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2,0% van het begrotings- totaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Dientengevolge bedraagt het drempelbedrag voor de GR KDB € 1.000.000.

De middelen die, in het kader van het drempelbedrag, buiten 's Rijks Schatkist zijn gehouden zijn:

Middelen buiten 'Rijks Schatkist (x € 1.000)	2023
Kwartaal 1	3
Kwartaal 2	0
Kwartaal 3	0
Kwartaal 4	0

Geconcludeerd kan worden dat over 2023 de drempel niet is overschreden.

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2023	Boekwaarde 31 december 2022
	€	€
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	280	0
- overige Nederlandse overheidslichamen	50	0
Overige nog te ontvangen bedragen	440	324
Totaal overlopende activa	771	324

De in de balans opgenomen van Europese en overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 1	Toe-	Ontvangen	Saldo 31
	januari 2023	voegingen	bedragen	december 2023
	€	€	€	€
Europese overheidslichamen				
- ESF-subsidie arbeidsmarkttoeleiding	0	280	0	280
Overige Nederlandse overheidslichamen				
- Gemeentelijke bijdrage	0	50	0	50
Totaal	0	330	0	330

De post overige nog te ontvangen bedragen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2023	Boekwaarde 31 december 2022
	€	€
Lage-inkomensvoordeel	324	324
Nog te ontvangen rente	38	0
Overige nog te ontvangen bedragen	78	0
Totaal overlopende activa	440	324

De overige nog te ontvangen bedragen hebben betrekking op terug te vorderen dividendbelasting.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2023:

Naam reserve	Saldo 1 januari 2023	Resultaat-bestemming 2022	Toevoeging-en 2023	Onttrekking-en 2023	Saldo 31 december 2023
	€	€	€	€	€
Algemene reserve	1.960	0	0	0	1.960
<i>Totaal algemene reserve</i>	<i>1.960</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.960</i>
Bestemmingsreserve					
- Groot onderhoud	77	0	0	0	77
- Wsw	1.750	0	0	0	1.750
- Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu	662	0	0	0	662
<i>Totaal bestemmingsreserve</i>	<i>2.489</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.489</i>
Totaal reserves	4.449	0	0	0	4.449

Algemene reserve

Deze algemene reserve dient als buffer voor de afdekking van financiële tegenvallers en onvoorziene risico's.

Bestemmingsreserve groot onderhoud

Deze bestemmingsreserve dient voor de afdekking van de kosten van groot onderhoud aan het terrein en het bedrijfsgebouw aan de Nijverheidsweg 22 te Voorhout.

Bestemmingsreserve Wsw

Deze bestemmingsreserve dient voor de afdekking van tekorten van de module sociale werkvoorziening

Bestemmingsreserve doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu

Deze bestemmingsreserve dient voor de afdekking van kosten die verband houden met de verdere doorontwikkeling van de uitvoeringsorganisatie Provalu.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 decem- ber 2023	Boekwaarde 31 decem- ber 2022
	€	€
Banksaldi	429	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	848	897
Overige schulden	697	562
Totaal netto-vlottende schulden	1.974	1.459

De rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 31 decem- ber 2023	Boekwaarde 31 decem- ber 2022
	€	€
Rekening-courant MareGroep N.V.	838	454
Rekening-courant MareFlex B.V.	10	443
Totaal rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	848	897

De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 31 decem- ber 2023	Boekwaarde 31 decem- ber 2022
	€	€
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	181	170
Loonheffingen	392	358
Omzetbelasting	0	11
Lonen en salarissen	0	19
Pensioenen	122	4
Overige schulden	2	0
Totaal overige schulden	697	562

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 decem- ber 2023	Boekwaarde 31 decem- ber 2022
	€	€
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	620	547
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	155
Totaal overlopende passiva	620	701

De verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 31 decem- ber 2023	Boekwaarde 31 decem- ber 2022
	€	€
Nog te betalen loonkostensubsidies	488	443
Overmatige verlofsaldi	90	77
Nog te betalen kosten	43	27
Nog te betalen rente	0	0
Totaal	620	547

De in de balans opgenomen van Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 1 januari 2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug- betalingen	Saldo 31 december 2023
	€	€	€	€	€
Overige Nederlandse overheidslichamen					
- Subsidie Holland Rijnland inzake Jongerenpunt	155	0	155	0	0
Totaal	155	0	155	0	0

Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Arbeidsgerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. De verplichtingen uit hoofde hiervan per 31 december 2023 zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

Arbeidsgerelateerde verplichtingen (x € 1.000)	Saldo 31 december 2023
Vakantiegeld	564
Vakantiedagen	314
Totaal	879

Meerjarige contractuele verplichtingen

De verplichtingen uit hoofde van meerjarige contractuele verplichtingen per 31 december 2023 zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

Meerjarige contractuele verplichtingen (x € 1.000)	Saldo 31 december 2023
Inzet bedrijfsarts	114
Personenvervoer	307
Totaal	421

Aansprakelijkheid bij een fiscale eenheid

De Gemeenschappelijke regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek vormt met MareGroep N.V. en MareFlex B.V. een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. MareGroep N.V. en de met haar gevoegde entiteiten zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de combinatie verschuldigde belasting.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vastgesteld met inachtneming van hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum is gebleken tussen het moment van opmaken van de jaarstukken en het tijdstip van vaststelling daarvan, voor zover deze aanvullende informatie onontbeerlijk is voor het bedoelde inzicht.

Hierna is per onderdeel zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten een analyse opgenomen van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken.

Toelichting op de module sociale werkvoorziening

	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Bruto loonkosten	-15.238	-14.923	-15.270
Kosten begeleid werken	-716	-720	-713
Gemeentelijke bijdrage	15.341	15.341	15.250
Subsidieresultaat	-613	-303	-733
Netto begeleidingsopbrengsten Provalu Wsw	-66	-66	0
Aanvullende gemeentelijke bijdrage	558	558	1.480
Resultaat module sociale werkvoorziening	-121	190	747
<i>Toerekening overhead</i>	<i>-129</i>	<i>-190</i>	<i>-560</i>
<i>Eindresultaat na toerekening overhead</i>	<i>-250</i>	<i>0</i>	<i>188</i>

Het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie is € 302.000 nadelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Toelichting	Categorie	Bedrag x € 1.000
Het gemiddeld aantal Wsw dienstverbanden valt hoger uit dan begroot (realisatie: 414,7; begroting: 412,3) door een lager uitstroom dan verwacht.	Bruto loonkosten	-88
In 2023 is de cao SW tussentijds opengebroken en aangepast. De LPO-verhoging is naar voren gehaald en per 1 oktober 2023 doorgevoerd (€ 72K) én er is een eenmalige uitkering van € 75 bruto toegekend voor gemaakte reiskosten in 2023 (€ 31K).	Bruto loonkosten	-103
De loonkosten per fte zijn hoger dan begroot, gedeeltelijk door de hiervoor gegeven toelichtingen maar ook doordat onkostenvergoedingen en transitievergoedingen hoger uitvallen dan begroot.	Bruto loonkosten	-124
Het gemiddeld aantal Begeleid Werkers valt lager uit dan begroot (realisatie: 62,4; begroting: 64,6) door een hogere uitstroom dan verwacht.	Kosten begeleid werken	5
Totaal		-310

Indicatoren programmabegroting module A Wsw

	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie
	2023	2023	2022
Gemiddeld aantal fte dienstverbanden	415	412	441
Gemiddeld aantal fte Begeleid Werken	62	65	63
Totaal	477	477	504
Subsidieresultaat per fte	-1.285	-635	-1.455
Netto begeleidingsopbrengsten Provalu per fte	-138	-138	-
Overheadlasten GR KDB per fte	-271	-397	-1.111
Gemeentelijke lasten per fte (incl. overhead)	-1.695	-1.171	-2.566
Gemeentelijke lasten per fte (totaal incl. dekking subsidies)	33.853	33.335	32.843
Loonkosten per fte (dienstverbanden Provalu)	-36.748	-36.191	-34.643
Vergoeding begeleid werken per fte	-11.477	-11.152	-11.335

Toelichting op de module Participatievoorziening beschut werken

	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Bruto loonkosten	-1.833	-2.116	0
Loonkostensubsidies	968	1.098	0
Gemeentelijke bijdrage	713	698	0
Subsidieresultaat	-152	-320	0
Netto begeleidingskosten Provalu Beschut	-143	-143	-483
Aanvullende gemeentelijke bijdrage	490	490	655
Resultaat module participatievoorziening beschut werken	195	27	172
<i>Toerekening overhead</i>	<i>-16</i>	<i>-27</i>	<i>-17</i>
<i>Eindresultaat na toerekening overhead</i>	<i>179</i>	<i>0</i>	<i>155</i>

Het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie is € 168.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Toelichting	Categorie	Bedrag x € 1.000
Het gemiddeld aantal dienstverbanden valt lager uit dan begroot (realisatie: 67,4; begroting: 78,4) door een lager instroom dan verwacht.	Bruto loonkosten	298
Hogere 'Bruto loonkosten' doordat de gemiddelde loonkosten per fte hoger uitvalt dan begroot (realisatie: € 27.200; begroot: € 27.000).	Bruto loonkosten	-16
Door het lager uitvallen van de 'Bruto loonkosten' vallen de 'Loonkostensubsidies' ook lager uit. Deze houden immers een-op-een verband met elkaar.	Loonkosten-subsidies	-130
De gemeentelijke bijdrage valt hoger uit dan begroot doordat niet-deelnemende gemeenten beschut werkplekken hebben ingekocht.	Gemeentelijke bijdrage	15
Totaal		168

Indicatoren programmabegroting module B Beschut

	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie
	2023	2023	2022
Gemiddeld aantal fte	67,4	78,4	63,3
Subsidieresultaat per fte	-2.257	-4.075	-
Netto begeleidingskosten Provalu per fte	-2.122	-1.831	-7.626
Overheadlasten GR KDB per fte	-237	-348	-267
Gemeentelijke lasten per fte (incl. overhead)	-4.616	-6.254	-7.893
Gemeentelijke lasten per fte (totaal incl. dekking subsidies)	-29.558	-29.179	-7.893
Loonkosten per fte	-27.200	-27.000	-

Toelichting op de module Participatievoorziening re-integratie

	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Re-integratiekosten begeleiding intern	-2.115	-1.821	-2.513
Externe kosten	-130	-316	0
Loonwaarde metingen	-94	0	0
Kosten Jobcoaching	-290	-84	0
Netto begeleidingskosten Provalu Werkfit trajecten	-68	-68	0
Lasten inzet re-integratie instrumenten	-582	-468	0
Bruto loonkosten DGI	-400	-283	0
Loonkostensubsidies	136	86	0
Netto begeleidingsopbrengsten DGI	75	75	0
Lasten trajecten tijdelijke banen DGI	-189	-122	0
Totaal Lasten Re-integratie	-2.886	-2.411	-2.513
Jongerenloket	155	143	406
Overige gemeentelijke bijdrage Re-integratie	2.299	2.299	5
Subsidies arbeidsmarkttoeleiding	294	0	0
Participatiebudget Nieuw Wajong	0	0	420
Participatiebudget Nieuw Begeleiding	0	0	1.005
Algemene uitkering Re-integratie Klassiek	0	0	985
Totaal baten Re-integratie	2.747	2.442	2.821
Resultaat module Re-integratie	-139	30	308
<i>Toerekening overhead</i>	<i>-24</i>	<i>-30</i>	<i>-88</i>
<i>Eindresultaat na toerekening overhead</i>	<i>-163</i>	<i>0</i>	<i>220</i>

Het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie is € 169.000 nadelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Toelichting	Categorie	Bedrag x € 1.000
Zie de hiervoor opgenomen toelichting. De ESF-subsidie voor arbeidsmarkttoeleiding is door de GR KDB een-op-een doorgestort naar Provalu N.V. omdat hier de werkzaamheden plaatsvinden.	Re-integratiekosten begeleiding intern	-293
De kosten van re-integratieinstrumenten vallen hoger uit dan begroot. Dit hangt samen met het hogere aantal gerealiseerde plaatsingen (begroot: 200; gerealiseerd: 244).	Re-integratieinstrumenten	-114
Het gemiddeld aantal DGI-dienstverbanden valt hoger uit dan begroot (realisatie: 12,3; begroting: 10,1).	Bruto loonkosten DGI	-63
Hogere 'Bruto loonkosten' doordat de gemiddelde loonkosten per fte hoger uitvalt dan begroot (realisatie: € 32.421; begroot: € 28.000). In de begroting werd uitgegaan van een andere leeftijdenmix.	Bruto loonkosten DGI	-55
Door het hoger uitvallen van de 'Bruto loonkosten' vallen de 'Loonkostensubsidies' ook hoger uit. Deze houden immers een-op-een verband met elkaar.	Loonkosten-subsidies	50
Na het opstellen van de herziene begroting van 2023 is bekend geworden dat wij in aanmerking kwamen voor de ESF-subsidie voor arbeidsmarkttoeleiding van mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Doordat de werkzaamheden dienaangaande in Provalu N.V. worden uitgevoerd, is deze subsidie doorgestort naar Provalu N.V. Daarnaast zien we dat de baten uit hoofde van het Jongerenloket hoger uitvallen dan begroot (€ 12.000).	Baten re-integratie	306
Totaal		-169

Indicatoren programmabegroting module C Re-integratie

	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie
	2023	2023	2022
Gemiddeld aantal trajecten	662	700	700
Gemeentelijke lasten per traject	-3.971	-3.173	-3.590
Gemiddeld aantal fte DGI	12	10	10
Subsidieresultaat per fte	-21.386	-19.515	0
Netto opbrengst Provalu per fte	6.075	7.422	0
Gemeentelijke lasten per fte	-15.311	-12.094	0
Gemiddeld aantal fte Werkfit trajecten	23	24	24
Netto begeleidingskosten Provalu per fte	-2.958	-2.847	0
Gemeentelijke lasten per fte	-2.958	-2.847	0
Loonkosten per fte DGI (zonder LIV)	-32.421	-28.000	0
Loonkosten per fte Werkfit	0	0	0

Toelichting op de module overhead

	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Onroerend goed (lasten)	-248	-271	-246
Onroerend goed (baten)	450	450	445
Onroerend goed	202	179	199
Bestuurskosten GR KDB (interne kosten)	-233	-108	-160
Management fee Provalu (overhead GR KDB)	-288	-288	-700
Financiële lasten	0	-30	-3
Financiële baten	150	0	0
Beheerslasten GR KDB	-371	-426	-863
Resultaat module overhead	-170	-247	-665

Het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie is € 77.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Toelichting	Categorie	Bedrag x € 1.000
De bestuurskosten vallen hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat kosten van het project 'Sturing & Samenwerking' en het vervolg hiervan (het zogenoemde 'Implementatieplan') hoger uitvallen dan begroot (€ 110K) en door het hoger uitvallen van de kosten van de inhuur van de secretaris.	Bestuurskosten GR KDB	-125
In 2023 bedragen de financiële baten € 150.000, terwijl bij het opstellen van de herziene begroting van 2023 nog werd verondersteld dat er geen rente zou worden vergoed over de aangehouden tegoeden bij de bank.	Financiële baten	180
Diverse kleine afwijkingen waarvan de omvang zowel individueel als in totaal van dermate gering belang is dat wij het niet nodig achten hierop op deze plaats een nadere toelichting te geven.	Diversen	22
Totaal		77

Wet normering topinkomens (WNT)

Op grond van de Wet normering topinkomens kwalificeren de volgende personen als topfunctionaris van de Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (zowel personen in dienstbetrekking als personen anders dan in dienstbetrekking):

Bestuur 2023

Naam*	Beloning**	Functie
J.A. van Rijn (DB)	€ -	Bestuurslid
D.T.C. Salman (DB)	€ -	Bestuurslid
E. Soetendal (DB)	€ -	Bestuurslid
J.A.C. Langeveld	€ -	Bestuurslid
T. van Tongeren	€ -	Bestuurslid
E. Koek	€ -	Bestuurslid
C. Klaver-Bouman	€ -	Bestuurslid

* Leden met '(DB)' achter de naam maken onderdeel uit van het Dagelijks Bestuur.

** Het bestuur was in 2022 ook onbezoldigd.

Directie 2023*

Naam: De heer Knoop (niet in loondienst, langer dan 13 maanden)

Functie: Directeur

	2023	2022
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,4	0,4
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 71.030	€ 65.392
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -	€ -
Totaal beloningen	€ 71.030	€ 65.392
Toepasselijke WNT-norm**	€ 93.200	€ 86.400

* De directie verricht werkzaamheden voor zowel GR KDB, Provalu NV als MareFlex BV. De directie is in loondienst van Provalu NV waar derhalve ook de verloning volledig plaatsvindt. Jaarlijks wordt door Provalu NV een managementvergoeding aan GR KDB in rekening gebracht waarin is opgenomen het deel van de werkzaamheden van de directie dat ten gunste van GR KDB komt. Er wordt derhalve slechts een deel van de totale loonkosten aan GR KDB doorbelast. Alleen het deel van de totale beloning dat door Provalu NV is doorbelast aan GR KDB is toegelicht.

** De bezoldigingsnorm is herrekend naar de periode van de functievervulling. De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2023: € 233.000 (2022: € 216.000).

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderinggrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 7 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 623.640,- .

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1a Overschrijding lasten programma's	€ 834.000,-
1b Overschrijding investeringsbudgetten	€ 0,-
2 Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0,-
3 Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld	€ 0,-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 834.000,-
4 Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd	€ 834.000,-
5 Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 0,-
Voorwaardencriterium	
Geen bevindingen	€ 0,-
M&O criterium	
Geen bevindingen	€ 0,-
Totaal van onrechtmatigheden	€ 834.000,-

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

	Lasten	Baten	Resultaat per taakveld
	2023	2023	2023
Overzicht taakvelden	€	€	€
0.4 Overhead	-770	972	202
0.5 Treasury	0	150	150
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
6.4 Begeleide participatie (module A Wsw)	-16.020	15.899	-121
6.5 Arbeidsparticipatie (module B Beschut en module C Re-integratie)	-4.998	5.054	56
Totaal financiële baten en lasten	-21.787	22.075	288

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek

Begroting 2025

Herziene begroting 2024

Meerjarenraming 2025-2028

Inhoud

1.	Voorwoord.....	4
2.	Financiële kaders en uitgangspunten begroting 2025 – 2028	5
2.1.	Algemene kaders en uitgangspunten	5
3.	Herziene begroting 2024.....	7
4.	Beleidsbegroting	9
4.1.	Programmaplan	9
4.2.	Module A 'Wet sociale werkvoorziening'	10
4.2.1.	Wat willen we bereiken?	10
4.2.2.	Wat gaan we daarvoor doen?	10
4.2.3.	Wat mag het kosten?	11
4.3.	Module B 'Participatie-voorziening nieuw-beschut werken'	13
4.3.1.	Wat willen we bereiken?	13
4.3.2.	Wat gaan we daarvoor doen?	13
4.3.3.	Wat mag het kosten?	14
4.4.	Module C 'Re-integratie'	16
4.4.1.	Wat willen we bereiken?	16
4.4.2.	Wat gaan we daarvoor doen?	16
4.4.3.	Wat mag het kosten?	17
4.5.	Programma 'Overhead'	19
4.5.1.	Overzicht van de kosten van overhead	19
5.	Paragrafen.....	20
5.1.	Inleiding.....	20
5.2.	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	20
5.3.	Onderhoud kapitaalgoederen.....	21
5.4.	Financiering.....	21
5.5.	Bedrijfsvoering.....	22
5.6.	Verbonden partijen.....	23
6.	Financiële begroting.....	24
6.1.	Overzicht van baten en lasten.....	24
6.2.	Uiteenzetting van de financiële positie.....	26
6.2.1.	Geprognosticeerde balans	26
6.2.2.	Investerings.....	27
6.2.3.	Financiering.....	27
6.2.4.	Reserves.....	28
6.2.5.	Voorzieningen	29

6.2.6.	EMU-saldo	29
6.2.7.	Overzicht per taakveld.....	29
7.	Bijlage 1: Bijdragen per gemeente.....	30

1. Voorwoord

Afgelopen jaar is het project Sturing en Samenwerking GR KDB afgerond met de bestuurlijke vaststelling van de meerjarenvisie voor de GR en uitvoeringsbedrijf Provalu. De visie, "Provalu 2030 Van werkbedrijf naar ontwikkelbedrijf", laat nut, noodzaak en de waarde zien van de uitvoeringsorganisatie. Tegelijk schetst het duidelijk de richting waarin de organisatie zich de komende jaren zal gaan doorontwikkelen tot een toekomstbestendige infrastructuur en verbindingscentrum voor werk-, ontwikkeling en re-integratie in onze regio.

Afgelopen jaren is gebleken dat de Participatiewet niet voor iedereen werkt zoals vooraf beoogd. Meerdere landelijke onderzoeken en rapporten laten zien dat een grote groep mensen aangewezen blijft op ondersteuning bij het werk of het verwerven daarvan. Inzet op behoud en versterking van de infrastructuur van de sociaal ontwikkelbedrijven is daarvoor aangewezen. Ook vanuit het rijk wordt hier inmiddels, ook financieel, op bijgestuurd.

Voor Provalu is gekozen om met name sterk in te zetten op de ontwikkeltaken: het doel is en blijft immers om ieder die werkvermogen heeft op of zo dichtbij als mogelijk te re-integreren op de reguliere arbeidsmarkt. De benodigde steun, training, opleiding en werkervaring hierbij kan worden geleverd vanuit het ontwikkelbedrijf, dat daarvoor samen optrekt met onderwijs en werkgevers. Bij de daadwerkelijke bemiddeling naar een werkplek wordt steeds intensiever samengewerkt met de partners binnen de arbeidsmarktregio Holland Rijnland.

De visie is in de eerste maanden van dit jaar uitgewerkt in een implementatieplan. Dit plan geeft inhoudelijk handen en voeten aan de koersverandering en de daarbij benodigde aanpassingen van de werkorganisatie. Doorgerekend is hoe de aanpassingen financieel uitpakken, zowel aan de kosten als ook aan de batenkant. Vanzelfsprekend wordt de maatschappelijke winst daarbij ook uitgelicht; we doen dit tenslotte ten bate van de inwoners van onze aangesloten gemeenten!

De financiële effecten zijn zichtbaar in de aangepaste begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025 en verder. Diverse initiatieven die met de doorontwikkeling zijn gemoeid, zijn of worden later in de tijd van specifieke businesscases voorzien. Op deze wijze kunnen investeringen en de besluitvorming hieromtrent apart worden bezien.

Voor Provalu en de gehele Gr KDB worden het wederom intensieve jaren met alle op handen zijnde veranderingen, terwijl de dienstverlening doorgaat. Verbouwen terwijl de winkel openblijft vraagt wat van ons bedrijf en onze mensen. De wil, kennis, kunde én creativiteit van onze medewerkers is echter groot en verrast steeds weer. En dat is een groot goed voor iedere werkzoekende en iedere werkgever die hier een beroep op doet!

Rinco Knoop, directeur

2. Financiële kaders en uitgangspunten begroting 2025 – 2028

2.1. Algemene kaders en uitgangspunten

Voor de begroting 2025 hanteert de Gr KDB de volgende algemene kaders en uitgangspunten:

- De in de financiële overzichten opgenomen vergelijkende cijfers van 2023 zijn gebaseerd op de concept jaarrekening 2023 van de Gr KDB.
- De specifieke uitkeringen in het kader van de Wet sociale werkvoorziening, participatievoorziening beschut werken en re-integratie zijn voor de in de financiële overzichten opgenomen vergelijkende cijfers (realisatie 2023 en herziene begroting 2024) aangepast naar de septembercirculaire van 2023. Deze aanpassingen hebben geleid tot een verschuiving tussen de specifieke uitkeringen en de aanvullende gemeentelijke bijdrage. De begroting van 2025 is eveneens gebaseerd op de septembercirculaire van 2023.
- Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de specifieke uitkeringen opgenomen in de begroting 2025 in de toekomst nog zullen stijgen met de Loonprijsontwikkelingen, wat op zijn beurt leidt tot een verlaging van de “Aanvullende gemeentelijk bijdrage”.
- Het Lage-inkomensvoordeel (hierna ‘LIV’) vervalt per 1 januari 2025. Het LIV was een jaarlijkse tegemoetkoming in de loonkosten voor werkgevers die werknemers in dienst hebben met een laag loon. De omvang van het LIV in de herziene begroting van 2024 bedroeg € 212.000.
- Voor de begroting hanteert de Gr KDB in beginsel als uitgangspunt de “Financiële kaderstellingen gemeenschappelijke regelingen Hollands-Midden voor begrotingen 2025”. Op basis hiervan bedraagt de geadviseerde prijsindexatie voor 2025 11,1% voor beloning werknemers en 3,7% voor netto materieel. Doordat de indexatie voor 2025 wordt gecorrigeerd voor ontwikkelingen in het jaar 2022 tot en met 2025 is besloten om van de geadviseerde prijsindexatie van 11,1% voor 2025 af te wijken, omdat deze correcties al meelopen in de realisatie en de herziene begroting van 2024. De toegepaste prijsindexatie voor 2025 bedraagt 5,4% voor beloning werknemers en 1,67% voor netto materieel.
- Impact inflatie: kosten zijn begroot, de verwachting is dat de specifieke uitkeringen in de meicirculaire van 2024 en 2025 naar rato zullen worden bijgesteld. Van belang is te weten dat dit nog niet is meegenomen in de begroting van de Gr KDB¹.
- Per doelgroep zijn hierna de afgesproken budgetten (absoluut in duizenden euro's) voor de begeleiding door Provalu volgens de herziene begroting 2024 en begroting 2025 opgenomen:

In duizenden euro's	A Wsw	B Beschut	C DGI ²	C Werkfit	Totaal
Netto begeleidingskosten Provalu begroting 2025	-444	-208	67	-52	-637
Netto begeleidingskosten Provalu herziene begroting 2024	-644	-246	47	-68	-911
<i>Netto begeleidingskosten Provalu primaire begroting 2024</i>	-79	-189	150	-81	-199

- Uit de tabel blijkt dat de budgetten voor de begeleiding van de verschillende doelgroepen door Provalu zijn toegenomen. Dit kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard:

¹ De verwachting is dat de bijstelling van de specifieke uitkering voor 2024 en 2025 respectievelijk € 491.000 en € 1.370.000 bedraagt.

² DGI staat voor doelgroep in dienst.

- De ontwikkeling van de doelgroepen en de afname van het aantal dienstverbanden uitgedrukt in fte heeft een belangrijke invloed heeft op de verdien capaciteit van Provalu³.
 - De eenmalige effecten in 2023 in Provalu hebben ertoe geleid dat het resultaat van Provalu in lijn lag met de begroting van dat jaar (realisatie: € - 65.000; begroot: € 0). Wanneer het resultaat van 2023 van Provalu voor deze eenmalige effecten wordt gecorrigeerd bedraagt het resultaat € - 520.000, waarmee een belangrijk deel van de toename van de budgetten voor de begeleiding door Provalu kan worden verklaard.
 - Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de verslechtering van het resultaat van Provalu niet kan worden opgevangen door verhoging van de verkooptarieven, omdat Provalu dan niet meer marktconform is.
- Daarnaast voert Provalu de re-integratie uit voor de Gr KDB en wordt het management van de Gr KDB door Provalu ingevuld.
 - Bij het aanbieden van de begroting van 2024 is aangegeven dat wij op dat moment, in samenwerking met de gemeenten, bezig waren om een gemeenschappelijk gedragen meerjarenvisie te bepalen. Op 2 november 2023 is deze meerjarenvisie door het algemeen bestuur van de Gr KDB vastgesteld, waarna direct is gestart met het opstellen van een implementatieplan waarin de meerjarenvisie nader geconcretiseerd is. De belangrijkste initiatieven, uitgewerkt in businesscases in het implementatieplan, zijn het opzetten van een arbeidsdiagnosecentrum én leerlijnen, het op grotere schaal inzetten van tijdelijke dienstverbanden als ontwikkelinstrument voor mensen uit het doelgroepenregister en een betere positionering door het aanpassen van de huisvesting.
 - De financiële impact van deze initiatieven op de (meerjaren)begroting is in het onderstaande overzicht opgenomen.

Financiële impact initiatieven (in duizenden euro's)	2024	2025	2026	2027	2028
Arbeidsdiagnosecentrum	-110	-110	-110	-110	-110
Leerlijnen	-77	-77	-77	-77	-77
Doelgroepers met tijdelijke dienstverbanden	0	-205	-410	-492	-565
Positionering Huisvesting	0	0	-131	-80	-63
Totale lasten initiatieven	-187	-392	-728	-758	-815
Besparingen	30	288	581	743	857
Saldo lasten en baten initiatieven	-157	-104	-147	-15	41
<i>Maatschappelijke impact</i>	<i>0</i>	<i>555</i>	<i>1.119</i>	<i>1.531</i>	<i>1.847</i>

Hierbij wordt opgemerkt dat de totale lasten van de initiatieven terugkomen in de onderhavige begroting, terwijl de besparingen zijn weerslag moeten vinden in de begrotingen van de in de Gr KDB deelnemende gemeenten. De besparingen hebben onder meer betrekking op de besparing op bijstandsuitkeringen. Bij de bepaling van de besparingen is voorzichtigheidshalve een afslag toegepast van 15%. Voor de gedetailleerde uitwerking en toelichting op de initiatieven wordt verwezen naar het implementatieplan van Provalu⁴.

³ Het op grotere schaal inzetten van tijdelijke dienstverbanden als ontwikkelinstrument voor mensen uit het doelgroepenregister vanaf 2025 leidt tot een toename van het aantal dienstverbanden uitgedrukt in fte. Dit heeft een positief effect op de verdien capaciteit van Provalu en daarmee op de budgetten voor de begeleiding van de verschillende doelgroepen door Provalu.

⁴ Implementatieplan Provalu, vastgesteld d.d. 25 april 2024.

3. Herziene begroting 2024

De impact van de herzieningen op de begroting van 2024 is hierna opgenomen.

Lasten en baten per module (in duizenden euro's)	Begroting 2024	Herziene begroting 2024	Vershil
Lasten per module			
Wet sociale werkvoorziening	-15.840	-16.933	-1.094
Participatie-voorziening beschut werken	-2.611	-2.645	-34
Re-integratie	-3.033	-3.364	-331
Overhead	-268	-863	-595
Totaal lasten	-21.752	-23.805	-2.054
Baten per module			
Wet sociale werkvoorziening	16.038	17.663	1.624
Participatie-voorziening beschut werken	2.644	2.665	21
Re-integratie	3.069	3.389	320
Totaal baten	21.752	23.717	1.966
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	0	-88	-88
Toevoegingen aan reserves	0	-677	-677
Onttrekkingen aan reserves	0	765	765
Gerealiseerd resultaat	0	0	0

De lasten van de module 'Wet sociale werkvoorziening' nemen toe met € 1.094.000. De toename kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard:

- Het gemiddeld aantal dienstverbanden volgens de primaire begroting 2024 bedroeg 391, terwijl de verwachting nu is dat het gemiddeld aantal dienstverbanden in 2024 uitkomt op 401. Dit aantal is gebaseerd op het aantal dienstverbanden ultimo 2023 vermenigvuldigd met de blijfkansen die per (betalende) gemeente zijn vastgesteld op basis van de kenmerken van de Wsw-populatie, volgend uit de septembercirculaire van 2024. Het financiële effect uit hoofde hiervan bedraagt € 370.000.
- De mutatie van de bruto loonkosten ten opzichte van de primaire begroting 2024 wordt met name veroorzaakt door de verhoging, niet zijnde indexatie, van het WML per 1 juli 2024 (€ 166.000).
- Zoals reeds aangegeven heeft de ontwikkeling van de doelgroepen een belangrijke impact op de verdien capaciteit van Provalu. Hierdoor verslechtert het resultaat van Provalu, wat gevolgen heeft voor de kosten van de begeleiding van de verschillende doelgroepen door Provalu (€ 565.000).

Onder de baten van de module 'Wet sociale werkvoorziening' zijn de extra middelen (€ 600.000) die door het Rijk beschikbaar worden gesteld voor de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven opgenomen⁵. Via de herziene begroting 2024 claimt de Gr KDB deze middelen, welke zullen dienen ter

⁵ Deze extra middelen worden in 2024 beschikbaar gesteld en bij de meicirculaire toegevoegd aan de Rijksbijdrage Wsw in het gemeentefonds.

dekking van de kosten van de uitvoering van het implementatieplan. Het totale bedrag wordt gedoteerd aan de bestemmingsreserve 'Uitvoering implementatieplan Provalu'. Wanneer onverhoopt blijkt dat deze middelen niet door het Rijk beschikbaar worden gesteld, zal dit bedrag niet worden opgeëist door de Gr KDB.

De toename van de lasten van de module 'Re-integratie' (€ 331.000) wordt met name veroorzaakt door:

- Door de toename van het aantal mensen die onder de doelgroep van de banenafpraak vallen en het hoge aantal gerealiseerde plaatsingen in 2023 is de verwachting dat de kosten uit hoofde van jobcoaching zullen toenemen (€ 125.000).
- De mutatie van de bruto loonkosten ten opzichten van de primaire begroting 2024 wordt met name veroorzaakt door de verhoging, niet zijnde indexatie, van het WML per 1 juli 2024 en de andere leeftijdenmix van medewerkers (€ 109.000).

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de toename van de lasten van de module 'Re-integratie' voor een groot deel wordt gedekt uit extra middelen welke niet afkomstig zijn van de deelnemende gemeenten (Jongerenloket: € 143.000; Subsidies arbeidsmarkttoeleiding: € 100.000).

De toename van de module 'Overhead' (€ 595.000) wordt met name veroorzaakt door de incidentele kosten voor de uitvoering van het implementatieplan (€ 688.000). Voor de samenstelling en hoogte van deze kosten wordt verwezen naar het hoofdstuk '6.2.4 Reserves', waarin het verloop van de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu' is opgenomen⁶.

Ten slotte wordt voor de toelichting op en onderbouwing van de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves verwezen naar het hoofdstuk '6.2.4 Reserves'.

⁶ De onttrekkingen aan de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu' sluiten aan met de incidentele kosten voor de uitvoering van het implementatieplan (€ 688.000).

4. Beleidsbegroting

4.1. Programmaplan

Het overzicht van lasten en baten per module toont de verschillende onderdelen van het programmaplan. De baten van de programma's zijn bestemd voor de dekking van de directe programmakosten van Module A Wsw, Module B Beschut en Module C Re-integratie en de overheadkosten.

Lasten en baten per module (in duizenden euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten per module				
Wet sociale werkvoorziening	-16.012	-15.840	-16.933	-16.757
Participatie-voorziening beschut werken	-1.976	-2.611	-2.645	-3.047
Re-integratie	-3.097	-3.033	-3.364	-4.085
Overhead	-170	-268	-863	-662
Totaal lasten	-21.254	-21.752	-23.805	-24.551
Baten per module				
Wet sociale werkvoorziening	15.899	16.038	17.663	16.825
Participatie-voorziening beschut werken	2.121	2.644	2.665	3.060
Re-integratie	3.008	3.069	3.389	4.102
Totaal baten	21.028	21.752	23.717	23.986
Saldo van lasten en baten	-227	0	-88	-565
Dividend Provalu N.V.	522	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	522	0	0	0
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	295	0	-88	-565
Toevoegingen aan reserves	-295	0	-677	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	765	565
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Toelichting op hoofdlijnen van de lasten en baten per module:

- Toename van de lasten van module B Beschut (€ 402.000) door de toename van de aantallen beschut werk in 2025 (10 fte) en de toegepaste prijsindexatie van 5,4% op de personeelsgerelateerde lasten.
- De lasten van module C Re-integratie nemen in 2025 toe met € 721.000 door de toename van het aantal doelgroepers in dienst (18 fte)⁷ en de toegepaste prijsindexatie van 5,4% op de personeelsgerelateerde lasten.
- Voor de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves wordt verwezen naar het hoofdstuk '6.2.4. Reserves'.

In de volgende hoofdstukken wordt het programmaplan per module nader toegelicht.

⁷ Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar hoofdstuk 4.4.3 Wat mag het kosten?

4.2. Module A 'Wet sociale werkvoorziening'

4.2.1. Wat willen we bereiken?

De Wet sociale werkvoorziening omvat een teruglopend aantal medewerkers. Bij de nu zittende groep zien wij de stijgende leeftijd en toename van (fysieke) beperkingen. Echter willen wij dat mensen zo lang mogelijk kunnen participeren in arbeid ten behoeve van onder meer de sociale interactie, hun financiële mogelijkheden en gezondheid. Hiervoor is het noodzakelijk dat de mogelijkheden gecreëerd worden hen optimaal te begeleiden.

Wij willen ons verder ontwikkelen als organisatie waarin mensen duurzaam in arbeid kunnen participeren waarbij gerichte aandacht is voor het voorkomen van (langdurig) verzuim en waar mensen naar tevredenheid werken.

In het kader van de uitvoering van module A 'Wet sociale werkvoorziening' zijn de volgende prestatieafspraken gemaakt⁸:

Prestatieindicator	Voorstel 2025	Voorstel 2024	Realisatie 2023
Wsw extern geplaatst versus totaal Wsw	65,00%	65,00%	62,78%
Ziekteverzuim Wsw onder landelijk gemiddelde (t-1)	-1,00%	-1,00%	-1,00%

4.2.2. Wat gaan we daarvoor doen?

Om mensen duurzaam inzetbaar te houden zijn we gestart met het verbeteren van het verzuimmanagement. Hierbij is preventie een belangrijk thema. De inzet van onder meer FIT-gesprekken speelt hier een rol in. Vroegsignalering kan leiden tot aanpassing in de werkomstandigheden. Er wordt dus meer maatwerk in de reguliere werkomstandigheden toegepast.

Daarnaast werken we toe naar optimale ontwikkeling van onze Wsw-medewerkers. Met gerichte, persoonlijke ondersteuning kunnen bestaande werkzaamheden beter uitgevoerd worden. Tegelijkertijd onderzoeken we nieuwe werksoorten die bijdragen aan een verbetering in de werkbeleving. Hierdoor wordt de duurzame inzetbaarheid verhoogd. Ten slotte geldt de ontwikkeling niet alleen voor de Wsw-medewerkers maar zetten wij ook in op het verbeteren van de begeleiding. Dit doen we door scholing en ontwikkelingsgesprekken van de begeleiders en leidinggevenden.

⁸ De prestatieafspraken opgenomen in deze begroting zijn gebaseerd op het voorstel voor 2024 (ten tijde van het opstellen van de herziene begroting 2024 en begroting 2025 zijn de prestatieafspraken voor 2024 nog niet vastgesteld), omdat is afgesproken om de definitieve prestatieafspraken van enig jaar te baseren op de realisatie van het voorafgaande jaar en de daarmee verkregen inzichten.

4.2.3. Wat mag het kosten?

Hierna volgt de programmabegroting voor module A Wsw.

Module A Wsw (in duizenden euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Bruto loonkosten	-15.238	-15.075	-15.612	-15.666
Kosten begeleid werken	-708	-685	-677	-646
Gemeentelijke bijdrage (dekking Rijksbijdrage Wsw)	16.804	14.959	16.358	16.006
Subsidieresultaat	859	-801	70	-306
Netto begeleidingsopbrengsten Provalu Wsw (Saldo Opbrengsten uit Werk - bedrijfsvoeringskosten)	-66	-79	-644	-444
Aanvullende gemeentelijke bijdrage	-905	1.079	1.304	819
Resultaat module A Wsw	-113	199	729	69
Toerekening saldo Overhead	-129	-199	-129	-69
Eindresultaat na overhead	-242	-	600	-

Toelichting op de programmabegroting:

- De totale gemeentelijke bijdrage voor module A Wsw neemt in de tijd af⁹
- De specifieke uitkeringen in het kader van de Wet sociale werkvoorziening zijn voor de in de financiële overzichten opgenomen vergelijkende cijfers (realisatie 2023 en herziene begroting 2024) aangepast naar de septembercirculaire van 2023. Tegenover de positieve aanpassingen van deze uitkeringen staat een verlaging (van dezelfde omvang) van de "Aanvullende gemeentelijk bijdrage". De specifieke uitkering voor 2025 is eveneens gebaseerd op de septembercirculaire van 2023.
- Het verloop van de Wsw-populatie is gebaseerd op de blijfkansen die per (betalende) gemeente zijn vastgesteld op basis van de kenmerken van de Wsw-populatie, volgend uit de septembercirculaire van 2023. Dit verloop is toegepast op Wsw-medewerkers in loondienst bij de Gr KDB en bij andere werkgevers (Begeleid Werken). Het verloop van de Wsw-populatie op basis van de septembercirculaire van 2023 is in de onderstaande tabel opgenomen.

	2025	2026	2027	2028
Uitstroom	4,79%	5,34%	5,76%	6,39%

- De lonen van de sociale werkvoorziening zijn gebaseerd op de Collectie Arbeidsovereenkomst (hierna cao) voor de sociale werkvoorziening. Deze cao trad in werking op 1 januari 2021 en heeft een looptijd tot en met 31 december 2025. De toegepaste prijsindexatie voor 2025 bedraagt 5,4%.
- Ten slotte wordt nog opgemerkt dat de specifieke uitkeringen opgenomen in de begroting 2025 in de toekomst nog zullen stijgen met de Loonprijsontwikkelingen, wat op zijn beurt leidt tot een verlaging van de "Aanvullende gemeentelijk bijdrage"¹⁰.

⁹ Ter onderbouwing wordt verwezen naar 'Bijlage 1 – Bijdrage per gemeente' op pagina 30 (tabel 'Gemeentelijke bijdrage – Module A Wsw').

¹⁰ Zoals eerder aangegeven in hoofdstuk 2.1 Algemene kaders en uitgangspunten is dit nog niet in de begroting opgenomen.

Indicatoren programmabegroting module A Wsw.

Module A Wsw (in euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Gemiddeld aantal fte dienstverbanden	415	391	401	382
Gemiddeld aantal fte begeleid Werken	62	61	60	57
Totaal	477	453	461	439
Subsidieresultaat per fte	€ 1.800	€ -1.769	€ 151	€ -698
Netto begeleidingsopbrengsten Provalu per fte	€ -138	€ -175	€ -1.399	€ -1.012
Overheadlasten GR KDB per fte	€ -271	€ -439	€ -281	€ -156
Gemeentelijke lasten per fte (incl. overhead)	€ -1.391	€ 2.383	€ 1.528	€ 1.866
Gemeentelijke lasten per fte (totaal incl. dekking subsidies)	€ 33.836	€ 35.412	€ 37.032	€ 38.344
Loonkosten per fte (dienstverbanden Provalu)	€ -36.748	€ -38.507	€ -38.924	€ -41.025
Vergoeding begeleid werken per fte	€ -11.349	€ -11.152	€ -11.349	€ -11.349

Toelichting op de indicatoren:

- De toename van de gemeentelijke lasten per fte (inclusief overhead) ten opzichte van de herziene begroting 2024 wordt met name veroorzaakt doordat de loonkosten, rekening houdend met de verwachte uitstroom, zijn geïndexeerd met 5,4%¹¹, terwijl hier nog geen dekking tegenover staat vanuit de specifieke uitkeringen opgenomen in de begroting van 2025. Zoals eerder al aangegeven zullen deze specifieke uitkeringen over 2025 in de toekomst nog stijgen met de loonprijsontwikkelingen.
- Voor de begroting 2025 zijn de loonkosten zoals eerder aangegeven geïndexeerd met 5,4%, waardoor de loonkosten per fte ten opzichte van de herziene begroting 2024 toenemen met € 2.101 tot € 41.025.

¹¹ Voor de begroting hanteert de Gr KDB als uitgangspunt de "Financiële kaderstellingen gemeenschappelijke regelingen Hollands-Midden voor begrotingen 2025". Op basis hiervan bedraagt de geadviseerde prijsindexatie voor 2025 5,4% voor beloning werknemers en 1,67% voor netto materieel.

4.3. Module B 'Participatie-voorziening nieuw-beschut werken'

4.3.1. Wat willen we bereiken?

Wij begeleiden mensen met een doelgroepindicatie Beschut Werk naar werk. Hierbij heeft het toewerken naar duurzame plaatsing bij een reguliere werkgever de voorkeur. Kan dit (nog) niet, dan zorgen wij voor de ontwikkeling van het arbeidsvermogen van de mensen binnen de veilige omgeving van Provalu.

De doelstelling voor komend jaar is dat we de ontwikkeling van mensen met een indicatie beschut werk optimaal faciliteren waardoor de kans op duurzame arbeidsrelaties in het reguliere werkveld verhoogd wordt.

Evenals de Wsw hebben we hier de ambitie dat mensen zo zelfstandig mogelijk werken. Inmiddels is Provalu er in geslaagd om bijna de helft van de beschut werkers buiten de muren van het bedrijf te laten werken.

In het kader van de uitvoering van module B 'Participatie-voorziening nieuw-beschut werken' zijn de volgende prestatieafspraken gemaakt¹²:

Prestatieindicator	Voorstel 2025	Voorstel 2024	Realisatie 2023
Beschut extern geplaatst versus totaal Beschut	45,00%	45,00%	41,56%
Ziekteverzuim Wsw onder landelijk gemiddelde (t-1)	-1,00%	-1,00%	4,60%

4.3.2. Wat gaan we daarvoor doen?

Om mensen verder te ontwikkelen en zo dicht mogelijk tegen de reguliere arbeidsmarkt aan te laten werken, zetten we in op een grotere diversiteit aan werkvormen. Hiertoe koppelen we onze productie aan ontwikkeltrajecten en nieuw op te zetten leerlijnen. Dit alles draagt bij aan de ontwikkelmogelijkheden van mensen en het werken buiten de muren van het bedrijf.

Naast werkvormen wordt ook actief ingezet op de persoonlijke ontwikkeling middels de FIT-gesprekken. Hierdoor kan een gepersonaliseerd ontwikkeltraject gerealiseerd worden.

¹² De prestatieafspraken opgenomen in deze begroting zijn gebaseerd op het voorstel voor 2024 (ten tijde van het opstellen van de herziene begroting 2024 en begroting 2025 zijn de prestatieafspraken voor 2024 nog niet vastgesteld), omdat is afgesproken om de definitieve prestatieafspraken van enig jaar te baseren op de realisatie van het voorafgaande jaar en de daarmee verkregen inzichten.

4.3.3. Wat mag het kosten?

Hierna volgt de programmabegroting voor module B Beschut werk.

Module B Beschut (in duizenden euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Bruto loonkosten Beschut	-1.833	-2.422	-2.399	-2.839
Loonkostensubsidies (via ISD Bollenstreek & SD Katwijk)	918	1.257	1.200	1.420
Gemeentelijke bijdrage (dekking begeleidingsvergoeding)	713	759	999	1.178
Subsidieresultaat	-202	-406	-201	-242
Netto begeleidingskosten Provalu Beschut (Opbrengsten uit Werk - bedrijfsvoeringskosten)	-143	-189	-246	-208
Aanvullende gemeentelijke bijdrage	490	628	467	462
Resultaat module Beschut	144	33	20	12
<i>Toerekening Saldo Overhead</i>	-16	-33	-20	-12
<i>Eindresultaat na overhead</i>	128	-	-	-

Toelichting op de programmabegroting:

- Bij het bepalen van de 'Gemeentelijke bijdrage (dekking begeleidingsvergoeding)' is uitgegaan van €10.757 per medewerker op een beschutte werkplek. Dat bedrag is gelijk aan het bedrag waarmee nu in de rijksbudgetten rekening wordt gehouden (€8.600) plus de extra middelen per beschut werker vanaf 2024 (€2.157), naar aanleiding van het onderzoek van Significant APE naar de kosten van beschutte arbeid (Significant APE, 2023).
- De aantallen beschut werk voor het jaar 2025 zijn gebaseerd op de verwachte realisatie. De onderstaande tabel bevat de aantallen beschut werk (uitgedrukt in fte, uitgaande van een dienstverband van 36 uur per week).

	2025	2026	2027	2028
Aantallen beschut werk (in fte)	87	96	106	115

- De lonen van beschut werkers zijn gebaseerd op de cao 'Aan de slag'. Deze cao trad in werking op 1 juli 2021 en heeft een looptijd tot en met 31 december 2024. De toegepaste prijsindexatie voor 2025 bedraagt 5,4%.
- De gemiddelde loonwaarde, waarvan wordt uitgegaan in de begroting van 2025, van de beschut werkers is 50% en is gebaseerd op de realisatie van 2023.

Indicatoren programmabegroting module B Beschut werk.

Module B Beschut (in euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Gemiddeld aantal fte	67	84	77	87
Subsidieresultaat per fte	€ -2.999	€ -4.813	€ -2.596	€ -2.783
Netto begeleidingskosten Provalu per fte	€ -2.129	€ -2.244	€ -3.176	€ -2.394
Overheadlasten GR KDB per fte	€ -237	€ -389	€ -261	€ -143
Gemeentelijke lasten per fte (incl. overhead)	€ 5.365	€ 7.446	€ 6.033	€ 5.321
Gemeentelijke lasten per fte (totaal incl. dekking subsidies)	€ 29.565	€ 31.361	€ 34.429	€ 35.203
Loonkosten per fte	€ -27.200	€ -28.728	€ -30.992	€ -32.666

Toelichting op de indicatoren:

- Voor de begroting 2025 zijn de loonkosten zoals eerder aangegeven geïndexeerd met 5,4%, waardoor de loonkosten per fte ten opzichte van de herziene begroting 2024 toenemen met € 1.674 tot € 32.666.

4.4. Module C 'Re-integratie'

4.4.1. Wat willen we bereiken?

Re-integratie wordt een steeds belangrijker deel van onze werkzaamheden. Wij streven ernaar onze positie als re-integratiepartner in de regio te versterken.

Het doel van alle re-integratie inspanningen: mensen ontwikkelen en begeleiden, om onafhankelijk te zijn van een uitkering en te werken, liefst zo regulier mogelijk.

Hiervoor werken wij met passende re-integratietrajecten. Een kort traject als dat mogelijk is, een langdurig traject als dat nodig is: uiteindelijk willen wij dat mensen duurzaam geplaatst worden dankzij onze ondersteuning.

In het kader van de uitvoering van module C 'Re-integratie' zijn de volgende prestatieafspraken gemaakt¹³¹⁴:

Prestatieindicator	Voorstel 2025	Voorstel 2024	Realisatie 2023
Totaal aantal plaatsingen	230	220	244
Aantal plaatsingen uit de uitkering	127	120	135
Percentage succesvol afgesloten trajecten	55%	55%	62%

4.4.2. Wat gaan we daarvoor doen?

Allereerst werken we aan verbeterde online en offline zichtbaarheid van onze re-integratiewerkzaamheden voor werkgevers in de regio. Dit doen we door een positioneringsplan te ontwikkelen. Uitgangspunt is om gemiddeld 700 mensen in trajecten te begeleiden. Met extra aandacht voor jongeren, onder meer via het Jongerenloket dat sinds april 2021 actief is.

Ten behoeve van de re-integratietrajecten zetten we in op praktijkleerlijnen waar re-integratiecliënten modulair op in kunnen stromen. Het leerlijntraject sluit aan op werk dat op de reguliere arbeidsmarkt beschikbaar is. Daarnaast zetten we Jobcoaching in om de plaatsing duurzaam en succesvol te maken.

In de praktijk is het niet mogelijk om voor alle mensen die onder de doelgroep van de banenafpraak vallen passend werk te vinden bij een reguliere werkgever, wat in het algemeen wordt veroorzaakt door een gebrek aan arbeidsvaardigheden. Als tussenstap in de arbeidsontwikkeling naar een reguliere werkgever willen wij deze mensen een tijdelijk dienstverband aanbieden, omdat uit pilots in 2022 en 2023 blijkt dat dit een belangrijk instrument kan zijn in de weg naar regulier werk.

¹³ De prestatieafspraken opgenomen in deze begroting zijn gebaseerd op het voorstel voor 2024 (ten tijde van het opstellen van de herziene begroting 2024 en begroting 2025 zijn de prestatieafspraken voor 2024 nog niet vastgesteld), omdat is afgesproken om de definitieve prestatieafspraken van enig jaar te baseren op de realisatie van het voorafgaande jaar en de daarmee verkregen inzichten.

¹⁴ Bij de bepaling van de prestatie indicatoren wordt verondersteld dat de instroom per jaar minimaal 440 mensen is.

4.4.3. Wat mag het kosten?

Hierna volgt de programmabegroting voor module C Re-integratie.

Module C Re-integratie (in duizenden euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Re-integratiekosten begeleiding intern (personeel+)	-2.115	-1.931	-2.042	-2.047
Lasten inzet re-integratie instrumenten				
Externe kosten opleiding, reiskostenvergoeding etc.	-130	-336	-150	-158
Loonwaarde metingen	-94	-	-100	-105
Kosten Jobcoaching (extern)	-290	-89	-300	-316
Netto begeleidingskosten Provalu Werkfit trajecten (Opbrengsten uit Werk - bedrijfsvoeringskosten)	-68	-81	-68	-52
Tijdelijke banen Doelgroepregister				
Bruto loonkosten DGI	-400	-596	-705	-1.407
Loonkostensubsidies (via ISD Bollenstreek & SD Katwijk)	186	181	328	655
Netto begeleidingsopbrengsten (DGI) (Opbrengsten uit Werk - bedrijfsvoeringskosten)	75	150	47	67
Lasten trajecten tijdelijke banen (DGI)	-139	-266	-330	-685
Totaal Lasten Re-integratie (1 t/m 6)	-2.836	-2.703	-2.990	-3.363
Jongerenloket (regionale middelen)	155	-	143	
Subsidies arbeidsmarkttoeleiding	294	-	100	100
Overige gemeentelijke bijdrage Re-integratie	2.299	2.739	2.772	3.280
Resultaat module Re-integratie	-89	36	25	17
<i>Toerekening Saldo Overhead</i>	<i>-24</i>	<i>-36</i>	<i>-25</i>	<i>-16</i>
<i>Eindresultaat na overhead</i>	<i>-113</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Toelichting op de programmabegroting:

- De specifieke uitkeringen in het kader van re-integratie (Re-integratie klassiek, Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding, deelbudget begeleiding regulier) zijn onderdeel geworden van de algemene uitkering van het Gemeentefonds en zijn met ingang van het kalenderjaar 2023 niet meer te herleiden.
- De 'Re-integratiekosten begeleiding intern (personeel+)' betreffen voor een belangrijk deel loonkosten. Deze loonkosten zijn gebaseerd op de cao MareGroep N.V.
- De gemiddelde loonwaarde, waarvan wordt uitgegaan in de begroting van 2025, van doelgroepen in dienst is 53% en is gebaseerd op de realisatie van 2023.
- De toename van de "Overige gemeentelijke bijdrage Re-integratie" (+ € 508.000) ten opzichte van de herziene begroting 2024 kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard:
 - Absorptie van de regionale middelen inzake het jongerenloket in de overige gemeentelijke bijdrage Re-integratie (+ € 143.000): op het moment van opstellen van de begroting 2025 is nog niet bekend of (regionale) middelen beschikbaar worden gesteld voor het Jongerenloket¹⁵. Gegeven het maatschappelijke belang van het Jongerenloket wordt voorgesteld dat de deelnemende gemeenten deze middelen, bij het uitblijven van (regionale) middelen, beschikbaar stellen.
 - De uitbreiding van het aantal doelgroepen in dienst (van 20 fte in 2024 naar 38 fte in 2025) resulteert in een toename van de 'Lasten trajecten tijdelijke banen (DGI)' met € 376.000. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat naast de gemeentelijke- en maatschappelijke voordelen, deze uitbreiding ook positieve gevolgen heeft voor de

¹⁵ Het Jongerenloket zet zich in om jongeren tussen de 18 en 27 jaar zonder opleiding of baan op weg naar werk te helpen.

lasten van module A Wsw en module B Beschut. Bij het uitblijven van deze uitbreiding zal minder dekking worden gerealiseerd binnen Provalu, wat gegeven de relatief vaste-kostenstructuur van Provalu leidt tot aanvullende lasten voor module A Wsw en module B Beschut.

Indicatoren programmabegroting module C Re-integratie.

Module C Re-integratie (in euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Gemiddeld aantal trajecten	662	700	700	700
Gemeentelijke lasten per traject	€ -3.971	€ -3.366	€ -3.703	€ -3.752
Gemiddeld aantal fte DGI	12	20	20	38
Subsidieresultaat per fte	€ -17.399	€ -20.764	€ -18.838	€ -19.855
Netto opbrengst Provalu per fte	€ 6.098	€ 7.475	€ 2.326	€ 1.771
Gemeentelijke lasten per fte	€ -11.302	€ -13.289	€ -16.511	€ -18.084
Gemiddeld aantal fte Werkfit trajecten	24	24	23	23
Netto begeleidingskosten Provalu per fte	€ -2.860	€ -3.406	€ -2.955	€ -2.260
Gemeentelijke lasten per fte	€ -2.860	€ -3.406	€ -2.955	€ -2.260
	-731	-871	-727	
Loonkosten per fte DGI (<i>zonder LIV</i>)	€ -32.539	€ -29.792	€ -35.229	€ -37.131
Loonkosten per fte Werkfit	€ -	€ -	€ -	€ -

Toelichting op de indicatoren:

- Voor de begroting 2025 zijn de loonkosten van de doelgroepen in dienst geïndexeerd met 5,4%, waardoor de loonkosten per fte ten opzichte van de herziene begroting 2024 toenemen met € 1.902 tot € 37.131.

4.5. Programma 'Overhead'

4.5.1. Overzicht van de kosten van overhead

Hierna volgt de programmabegroting voor module D Overhead.

Module D Overhead (in duizenden euro's)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025
Onroerend goed (lasten)	-248	-294	-275	-279
Onroerend goed (baten)	450	455	455	460
Onroerend goed	202	161	180	181
Bestuurskosten GR (interne kosten)	-233	-90	-190	-100
Management fee Provalu (overhead GR)	-288	-308	-305	-318
Financiële lasten	0	-30	-	-
Financiële baten	150	-	140	140
Beheerslasten GR	-371	-428	-355	-278
Kosten implementatieplan Provalu	-	-	-688	-565
Overhead	-170	-268	-863	-662

Toelichting op de programmabegroting:

- De lasten onroerend goed hebben betrekking op afschrijvingen, verzekeringen, klein onderhoud en belastingen.
- De baten onroerend goed betreffen de huuropbrengsten uit de verhuur van het pand aan de Nijverheidsweg 22 te Voorhout aan de uitvoeringsorganisatie Provalu.
- De 'Bestuurskosten GR (interne kosten)' nemen af ten opzichte van de herziene begroting 2024 (€ 90.000) door de afronding van het implementatieplan, volgend uit de vastgestelde meerjarenvisie, in 2024.
- De management fee Provalu heeft betrekking op werkzaamheden die door de directie, het secretariaat en de afdelingen Beleid & Kwaliteit, Finance & Control en ICT worden verricht ten behoeve van de Gr KDB.
- Voor de samenstelling en hoogte van 'Kosten implementatieplan Provalu' wordt verwezen naar het hoofdstuk '6.2.4 Reserves', waarin het verloop van de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu' is opgenomen¹⁶.

¹⁶ De onttrekkingen aan de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu' sluiten aan met de incidentele kosten voor de uitvoering van het implementatieplan (€ 565.000).

5. Paragrafen

5.1. Inleiding

In artikel 9 van het BBV is vastgelegd welke paragrafen de begroting, indien deze van toepassing zijn, ten minste dient te bevatten. In de volgende hoofdstukken wordt hieraan invulling gegeven.

5.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de Gr KDB. Op basis van de risico-inventarisatie is een risicoprofiel voor 2025 opgesteld. Het onderstaande overzicht toont de grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Grondslag	Effect op grondslag	Kans dat risico zich voordoet	Impact
Hogere salariskosten voor SW dienstverbanden. Externe factoren zoals wetgeving en CAO-stijging en onvoorspelbare uitstroom SW dienstverbanden hebben direct impact op de personeelslasten SW.	Bruto loonkosten module A Wsw: € 15.666.000	Stijging bruto loonkosten module A Wsw met 7,5%	20%	€ 234.997
De afname van het totaal aantal doelgroepen, de stijgende leeftijd en toename van (fysieke) beperkingen van Wsw'ers en de complexiteit van nieuwe doelgroepen heeft gevolgen voor het verdienpotentieel van Provalu.	Netto omzet werksoorten Provalu: € 8.759.000	Daling netto omzet werksoorten Provalu met 10%	25%	€ 218.986
Stoppen of wegvallen opdrachten uitvoeringsorganisatie Provalu	Netto omzet werksoorten Provalu: € 8.759.000	Daling netto omzet werksoorten Provalu met 5%	25%	€ 109.493
Benodigde weerstandscapaciteit				€ 563.476

Beschikbare weerstandscapaciteit

Het BBV omschrijft de weerstandscapaciteit als zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De middelen die dat vermogen bepalen zijn:

- de algemene reserve en de reserves waaraan de raad een bestemming heeft gegeven die kan worden gewijzigd (bestemmingsreserves);
- de in de begroting opgenomen ramingen voor onvoorziene uitgaven voor zover hier nog geen bestemming aan is gegeven;
- de stille reserves, voor zover deze op korte termijn materieel te maken zijn (reserves waarvan de omvang en/of het bestaan niet uit de balans blijkt, voortkomend uit de onderwaardering van activa of overwaardering van schulden bij het volgen van normale waarderingsmethoden).

Op grond van het voorgaande bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit van de Gr KDB € 4.091.000.

Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt hierna weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen	=	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 4.091.000}}{\text{€ 563.476}} = 7,26$
--------------------------	---	--

De Gr KDB streeft een weerstandsvermogen na dat tenminste voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk is of hoger is dan 1. De ratio weerstandsvermogen van de Gr KDB bedraagt 7,26 en is diensgevolge uitstekend.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < X < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < X < 1,4	Voldoende
D	0,8 < X < 1,0	Matig
E	0,6 < X < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Ratio's / kengetallen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat vijf financiële kengetallen. De berekeningswijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de Gr KDB. In de onderstaande tabel zijn de voor de Gr KDB van toepassing zijnde kengetallen opgenomen.

Kengetallen	Realisatie 2023	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	-4,3%	-4,3%	8,5%	8,3%	6,6%	5,0%
Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	-4,3%	-4,3%	8,5%	8,3%	6,6%	5,0%
Solvabiliteitsratio	64,6%	78,2%	63,0%	60,8%	65,0%	69,8%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

5.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Het beleid van de Gr KDB voor het onderhoud van kapitaalgoederen houdt in dat kapitaalgoederen in goede staat gehouden worden ter voorkoming van achterstallig onderhoud.

De Gr KDB heeft het volgende pand in eigendom en beheer:

- Nijverheidsweg 22 te Voorhout

De Gr KDB en haar deelnemingen zijn gehuisvest aan de Nijverheidsweg 22 te Voorhout. Het onderhoud van het pand is voor rekening van de Gr KDB. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

5.4. Financiering

De Gr KDB heeft het beleid ten aanzien van de financiering vastgelegd in de financiële verordening. De regels ter uitvoering van de beleidspunten zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De activiteiten op het

gebied van treasury dienen zo transparant en beheersbaar mogelijk te worden ingericht. De Gr KDB streeft een laag risico na.

Op basis van de in deze begroting opgenomen uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming kan worden geconcludeerd dat er geen externe financiering nodig is. In hoofdstuk '6.2.2. Investerings' is uiteengezet dat wij voor een betere positionering van Provalu, en de huisvesting terug te brengen naar de huidige tijd, in 2025 willen investeren in de huisvesting. Deze investering kan worden gefinancierd uit de bestaande kredietfaciliteiten.

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (beide benoemd in de wet FIDO).

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor de Gr KDB gelimiteerd op 8,2%¹⁷ van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet voor 2025 bedraagt € 2.013.000. Voor 2025 verwachten wij geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Over langlopende schulden mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De onderstaande tabel bevat de renterisiconorm voor de jaren 2025 tot en met 2028.

	2025	2026	2027	2028
Renterisiconorm (in duizenden euro's)	4.910	4.955	4.814	4.741

Doordat de Gr KDB geen langlopende schulden heeft, blijft de Gr KDB binnen de renterisiconorm.

5.5. Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van de Gr KDB te realiseren.

Investerings binnen de Gr KDB hebben hoofdzakelijk betrekking op de verbeteringen/aanpassingen aan het pand in Voorhout. Voor een nadere toelichting op de investeringen in de huisvesting wordt verwezen naar hoofdstuk '6.2.2. Investerings'. Overige investeringen vinden plaats binnen uitvoeringsorganisatie Provalu.

De informatisering en automatisering van Gr KDB worden verzorgd door uitvoeringsorganisatie Provalu.

Voor de verdere ontwikkeling van het HRM beleid zijn de hoofdlijnen uitgezet. De instrumenten 'ontwikkelingsgericht belonen' en 'individuele ontwikkelingsplannen' zijn geïntegreerd. Voorts is een methode ontwikkeld om zoveel als mogelijk de doorstroom van medewerkers in eigen pand naar externe afdelingen, Groen, Detacheren, Schoonmaak en Post te bevorderen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Ook in 2025 moeten wij voldoen aan de wettelijke rechtmatigheidseisen. Het gevolg hiervan is dat het Dagelijks Bestuur van de Gr KDB zelf een rechtmatigheidsverantwoording moet opstellen, die zal worden opgenomen in de jaarrekening. De externe accountant geeft dan alleen nog een controleverklaring af met een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening. De accountant zal haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt. Deze rechtmatigheidsverantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties.

¹⁷ Ter onderbouwing wordt verwezen naar artikel 2 van de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

5.6. Verbonden partijen

De Gr KDB is een gemeenschappelijke regeling van deelnemende gemeenten en daarmee een openbaar lichaam. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de Gr KDB een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit geldt uitsluitend voor het belang dat de Gr KDB heeft in MareGroep N.V. (100%), handelend onder de naam Provalu. Indirect is er via MareGroep N.V. een belang in MareFlex B.V. (100%). De samenwerking tussen de Gr KDB en MareGroep N.V. is geregeld in een aanwijzingsbesluit, in een samenwerkingsovereenkomst en een jaarovereenkomst. MareGroep N.V. voert voor de Gr KDB module A Wsw, Module B Beschut en Module C Re-integratie uit. Het beleidskader rondom deelnemingen is niet geformaliseerd, echter het voornaamste uitgangspunt is dat de Gr KDB niet over gaat tot de oprichting van of de deelneming in een privaatrechtelijke rechtspersoon, tenzij op deze wijze een publiek belang wordt behartigd dat niet op een andere wijze tot stand wordt gebracht. Hierna is een overzicht opgenomen van verbonden partijen op geconsolideerd niveau (dat wil zeggen MareGroep N.V. en haar 100% deelneming MareFlex B.V.).

MareGroep														
Vestigingsplaats	Voorhout													
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap													
Doelstelling	De Naamloze Vennootschap voert werkzaamheden uit in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (module A Wsw), de participatievoorziening beschut werk als voorzien in artikel 10b van de Participatiewet (module B Beschut) en het plaatsen van werkzoekenden, al dan niet met een arbeidsbeperking, bij werkgevers (module C Re-integratie).													
Financieel belang	De Gr KDB heeft een 100%-belang in MareGroep N.V.													
Kerncijfers	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bedragen (in duizenden euro's)</th> <th>1-1-2025</th> <th>31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>2.908</td> <td>2.908</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>1.564</td> <td>1.564</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td></td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Bedragen (in duizenden euro's)	1-1-2025	31-12-2025	Eigen vermogen	2.908	2.908	Vreemd vermogen	1.564	1.564	Resultaat		0
Bedragen (in duizenden euro's)	1-1-2025	31-12-2025												
Eigen vermogen	2.908	2.908												
Vreemd vermogen	1.564	1.564												
Resultaat		0												
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.													

6. Financiële begroting

In artikel 20 tot en met 23 van het BBV is vastgelegd welke verplichte onderdelen deel uitmaken van de uiteenzetting van de financiële positie en de meerjarenraming en de toelichtingen die hierop gegeven dienen te worden. In de volgende hoofdstukken wordt hieraan invulling gegeven.

6.1. Overzicht van baten en lasten

Het hierna opgenomen overzicht bevat de meerjarenraming van de lasten en baten per module.

Lasten en baten per module (in duizenden euro's)	Begroting 2025	Meerjaren- raming 2026	Meerjaren- raming 2027	Meerjaren- raming 2028
Lasten per module				
Wet sociale werkvoorziening	-16.757	-15.978	-15.181	-14.345
Participatie-voorziening beschut werken	-3.047	-3.386	-3.725	-4.064
Re-integratie	-4.085	-4.698	-4.830	-4.963
Overhead	-662	-715	-334	-334
Totaal lasten	-24.551	-24.777	-24.070	-23.706
Baten per module				
Wet sociale werkvoorziening	16.825	16.200	15.395	14.550
Participatie-voorziening beschut werken	3.060	3.433	3.778	4.122
Re-integratie	4.102	4.763	4.898	5.034
Totaal baten	23.986	24.396	24.070	23.706
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-565	-381	0	0
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	565	381	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

De belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenraming zijn:

- Er is geen indexatie in de meerjarenraming meegenomen, zodat de ontwikkeling in lasten (met uitzondering van de overhead) enkel de verwachte wijzigingen in de hoeveelheid mensen en middelen weergeeft. De ontwikkeling in de lasten van overhead heeft betrekking op de kosten van de uitvoering van het implementatieplan, welke specifiek begroot zijn.
- De specifieke uitkeringen, welke alleen voorkomen bij module A Wsw en module B Beschut, opgenomen in de meerjarenraming zijn gebaseerd op de septembercirculaire van 2023.
- De aantallen per doelgroep, uitgedrukt in fte (uitgaande van een dienstverband van 36 uur per week), waarmee in de meerjarenraming rekening is gehouden zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Doelgroep	2025	2026	2027	2028
Module A Wsw: dienstverbanden	382	361	341	319
Module A Wsw: begeleid werken	57	54	51	48
Module B Beschut: dienstverbanden	87	96	106	115
Module C Re-integratie: werkfit trajecten	23	23	23	23
Module C Re-integratie: doelgroepers in dienst	38	56	59	62

Totaal	587	590	580	567
---------------	------------	------------	------------	------------

- Voor de netto begeleidingskosten per doelgroep, welke door Provalu aan de Gr KDB in rekening wordt gebracht, wordt in de meerjarenraming verondersteld dat deze zich pro rato verhouden met het aantal fte's.
- De totale gemeentelijke bijdrage, welke is verantwoord onder de baten, is in de onderstaande tabel opgenomen.

Gemeentelijke bijdrage - Alle modules (in duizenden euro's)	Begroting 2025	Meerjaren- raming 2026	Meerjaren- raming 2027	Meerjaren- raming 2028
Hillegom	2.380	2.423	2.344	2.294
Katwijk	8.191	8.121	7.972	7.731
Lisse	2.205	2.168	2.140	2.060
Noordwijk	3.564	3.614	3.562	3.456
Oegstgeest	764	733	697	662
Teylingen	3.569	3.633	3.500	3.454
Wassenaar	1.072	1.066	1.007	993
Totaal	21.745	21.757	21.223	20.650

- Het verschil tussen de totale lasten en de gemeentelijke bijdrage van alle modules heeft betrekking op loonkostensubsidies, begeleidingsopbrengsten DGI en de subsidies inzake arbeidsmarkttoeleiding.

6.2. Uiteenzetting van de financiële positie

6.2.1. Geprognosticeerde balans

Activa (in duizenden euro's)	Realisatie 2023	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Materiële vaste activa	3.786	3.600	6.050	5.657	5.264	4.871
Financiële vaste activa	45	45	45	45	45	45
Totaal vaste activa	3.831	3.645	6.095	5.702	5.309	4.916
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2.729	1.761	50	50	50	50
Liquide middelen	-	250	250	250	250	250
Overlopende activa	778	300	100	100	100	100
Totaal vlottende activa	3.507	2.311	400	400	400	400
Totaal activa	7.338	5.956	6.495	6.102	5.709	5.316
		-	-	-	-	-
Passiva (in duizenden euro's)						
Algemene reserve	1.960	1.960	1.960	1.960	1.960	1.960
Bestemminsreserve	2.489	2.696	2.131	1.750	1.750	1.750
Het gerealiseerde resultaat	295	-	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen	4.744	4.656	4.091	3.710	3.710	3.710
Netto vlottende schulden	1.974	700	1.804	1.792	1.399	1.006
Overlopende passiva	620	600	600	600	600	600
Totaal vlottende passiva	2.594	1.300	2.404	2.392	1.999	1.606
Totaal passiva	7.338	5.956	6.495	6.102	5.709	5.316

Toelichting op de geprognosticeerde balans:

- De mutaties in de materiële vaste activa hebben betrekking op de verwachte jaarlijkse afschrijvingen, met in 2025 een eenmalige investering in de huisvesting.
- Uit de geprognosticeerde balans blijkt dat de 'Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar' afnemen met € 1.711.000 van € 1.761.000 naar € 50.000. Deze afname houdt verband met de investering in de huisvesting, waarvoor de uitzettingen in 's Rijks schatkist en de andere beschikbare liquiditeiten zullen worden aangewend.
- De overlopende activa tot en met 2025 hebben betrekking op het lage-inkomensvoordeel (€ 200.000) en nog te ontvangen subsidies in het kader van arbeidsmarkttoeleiding (€ 100.000). Doordat het lage-inkomensvoordeel met ingang van 2025 komt te vervallen, is hiervoor vanaf 2025 geen reservering meer voor opgenomen.
- In de meerjarenraming wordt ervan uitgegaan dat het gerealiseerde resultaat van 2023 in 2024 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu'. Voor het verdere verloop van het eigen vermogen wordt verwezen naar hoofdstuk '6.2.42 Reserves'.
- Bij het begroten van de netto vlottende schulden wordt ervanuit gegaan dat de rekening-courant saldo's met uitvoeringsorganisatie Provalu binnen het jaar worden afgerekend. Als gevolg hiervan nemen de netto-vlottende schulden af in 2024. In 2025 nemen de 'Netto vlottende schulden' toe met € 1.104 van € 700.000 naar € 1.804.000, als gevolg van de eerder genoemde investering in de huisvesting. Deze investering kan binnen de bestaande kredietfaciliteiten gefinancierd worden.
- De overlopende passiva hebben met name betrekking op nog te betalen loonkostensubsidies en zijn in de tijd redelijk constant.

6.2.2. Investeringen

Eén van de initiatieven die nader is uitgewerkt in het implementatieplan¹⁸ is de aanpassing van de huisvesting.

Vanuit de doelstellingen voor de positionering van Provalu volgt een ander plan van eisen voor de huisvesting. Het huidige gebouw is dertig jaar geleden ingericht als Sociale werkvoorziening, voornamelijk gericht op productiehallen met kantoorruimte oude stijl. Door Provalu te positioneren als ontmoetingscentrum is een bijpassende invulling van het gebouw voor veel kandidaten, collega's en ketenpartners een belangrijke factor om Provalu positief te evalueren. Na dertig jaar is het gebouw en de inrichting voor een groot deel afgeschreven, en is het met de nieuwe toekomstvisie tijd om het gebouw toekomstbestendig te maken door het te moderniseren, beter te klimatiseren, en aan te passen aan nieuwe gebruikerseisen voor de komende jaren.

De totale investering uit hoofde hiervan bedraagt € 3.068.000, waarvan € 2.650.000 voor rekening van de Gr KDB komt.

6.2.3. Financiering

Voor een toelichting op de financiering wordt verwezen naar hoofdstuk 5.4 Financiering.

¹⁸ Implementatieplan Provalu, vastgesteld d.d. 25 april 2024.

6.2.4. Reserves

De reserves bestaan uit de Algemene reserve en Bestemmingsreserves. Hierna is het verloop van alle individuele reserves opgenomen.

Reserves (in duizenden euro's)	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algeme reserve	1.960	1.960	1.960	1.960	1.960
Bestemmingsreserve:					
Groot onderhoud	-	-	-	-	-
Wsw	1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu	946	381	-	-	-
Totaal bestemmingsreserve	2.696	2.131	1.750	1.750	1.750
Totaal reserves	4.656	4.091	3.710	3.710	3.710

Het verloop van de bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu', welke dient ter dekking van de incidentele lasten voortvloeiend uit het implementatieplan, is hierna opgenomen.

Doorontwikkeling uitvoeringsorganisatie Provalu (in duizenden euro's)	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Stand per 1 januari	957	946	381	0	0
Toevoegingen:					
- Herallocatie bestemmingsreserve 'Groot onderhoud'	77	0	0	0	0
- Extra middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven	600	0	0	0	0
Totaal toevoegingen	677	0	0	0	0
Onttrekkingen:					
- Arbeidsdiagnosecentrum	-40	0	0	0	0
- Leerlijnen	-65	-45	0	0	0
- Ontwikkeltraject doelgroepen	-36	-71	-31	0	0
- Positionering huisvesting	-50	-283	0	0	0
- Positionering internet portaal	0	-50	0	0	0
- Organisatie aanpassing	-395	0	-350	0	0
- ICT	-55	-100	0	0	0
- Onvoorzien	-47	-16	0	0	0
Totaal onttrekkingen	-688	-565	-381	0	0
Stand per 31 december	946	381	0	0	0

Eind 2025 zal deze reserve worden geëvalueerd op basis waarvan een eventueel overschot in 2026 wordt uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

6.2.5. Voorzieningen

De Gr KDB heeft geen voorzieningen gevormd.

6.2.6. EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording is de verplichting vastgelegd dat het geraamde EMU-saldo over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar jaar en de drie daar op volgende jaren moet worden opgenomen. Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatie resultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die geen financiële uitgaven of inkomsten zijn.

EMU-saldo (in duizenden euro's)	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-88	-565	-381	-	-
Mutatie (im)materiële vaste activa	186	-2.450	393	393	393
Mutatie voorzieningen	-	-	-	-	-
Mutatie voorraden	-	-	-	-	-
Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	98	-3.015	12	393	393

6.2.7. Overzicht per taakveld

Conform het BBV dient een overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld te worden opgenomen. Hierna is een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld voor het begrotingsjaar 2025 opgenomen.

Overzicht taakvelden (in duizenden euro's)	Lasten	Baten	Resultaat per taakveld
0.4 Overhead	-1.262	460	-802
0.5 Treasury	140	0	140
0.10 Mutaties reserves	0	565	565
6.4 Begeleide participatie (module A Wsw)	-16.757	16.825	69
6.5 Arbeidsparticipatie (module B Beschut en module C Re-integratie)	-7.132	7.161	29
Totaal	-25.011	25.011	0

7. Bijlage 1: Bijdragen per gemeente

De onderstaande tabellen bevatten de totale bijdrage per gemeente voor alle modules tezamen en de bijdrage per gemeente per module.

Gemeentelijke bijdrage - Alle modules (in duizenden euro's)	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjaren- raming 2026	Meerjaren- raming 2027	Meerjaren- raming 2028
Hillegom	2.371	2.380	2.423	2.344	2.294
Katwijk	8.327	8.191	8.121	7.972	7.731
Lisse	2.196	2.205	2.168	2.140	2.060
Noordwijk	3.513	3.564	3.614	3.562	3.456
Oegstgeest	810	764	733	697	662
Teylingen	3.588	3.569	3.633	3.500	3.454
Wassenaar	1.095	1.072	1.066	1.007	993
Totaal	21.900	21.745	21.757	21.223	20.650

Volledigheidshalve wordt hier nog opgemerkt dat in het kader van het project 'Sturing & Samenwerking' de verdeelsleutels, op basis waarvan de kosten van de modules worden verdeeld over de gemeenten, zijn geëvalueerd. De verdeelsleutels die hierna per module zijn toegepast zijn hierop gebaseerd.

Gemeentelijke bijdrage - Module A Wsw (in duizenden euro's)	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjaren- raming 2026	Meerjaren- raming 2027	Meerjaren- raming 2028
Hillegom	1.855	1.782	1.747	1.633	1.548
Katwijk	6.871	6.495	6.206	5.971	5.644
Lisse	1.720	1.652	1.543	1.486	1.377
Noordwijk	2.584	2.481	2.391	2.287	2.127
Oegstgeest	762	711	673	630	590
Teylingen	2.795	2.653	2.598	2.406	2.301
Wassenaar	1.076	1.051	1.042	981	964
Totaal	17.663	16.825	16.200	15.395	14.550

De kosten van module A Wsw worden over de deelnemende gemeente verdeeld op basis van de prognose van het gemiddeld aantal SE's per gemeente, welke zijn gebaseerd op de septembercirculaire van 2023.

Gemeentelijke bijdrage - Module B Beschut (in duizenden euro's)	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjaren- raming 2026	Meerjaren- raming 2027	Meerjaren- raming 2028
Hillegom	195	218	247	272	297
Katwijk	431	482	547	602	658
Lisse	156	174	197	218	238
Noordwijk	258	289	327	360	394
Oegstgeest*	48	53	60	67	73
Teylingen	360	403	457	503	550
Wassenaar*	19	21	24	26	28
Totaal	1.466	1.640	1.858	2.048	2.237

*Nemen niet deel aan module 'B Beschut'. De gemeentelijke bijdrage betreft hier de inkoop van beschutte werkplekken door deze gemeenten.

De kosten van module B Beschut worden over de deelnemende gemeente verdeeld op basis van de realisatie.

Gemeentelijke bijdrage - Module C Re-integratie (in duizenden euro's)	Herziene Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjaren- raming 2026	Meerjaren- raming 2027	Meerjaren- raming 2028
Hillegom	322	381	429	439	448
Katwijk	1.026	1.214	1.369	1.399	1.429
Lisse	320	379	427	437	446
Noordwijk	671	794	896	915	935
Oegstgeest	-	-	-	-	-
Teylingen	433	513	578	591	604
Wassenaar	-	-	-	-	-
Totaal	2.772	3.280	3.699	3.780	3.863

De kosten van module C Re-integratie worden over de deelnemende gemeente verdeeld op basis van het aantal bijstandsuitkeringen (50%) en het aantal huishoudens met een laag inkomen (50%) per gemeente.